

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

# magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2013. február XXIV. évf. 2. szám – 390 Ft

A photograph of two soldiers in military uniforms. They are wearing dark berets and jackets. The soldier in the foreground is holding a lit candle in his gloved hand. The soldier behind him is also holding a lit candle. The background is a plain, light-colored wall.

62 ezer név az  
Emlékezés Falán

# FŐHAJTÁS



9770855330613002



Fotó: Rácz Tünde

## Kőbe vésve, bronzba öntve

# A LOVAGLÓOSTOR LEGENDÁJA

Az első világháború befejezését követő egy évet joggal nevezhetjük a magyar történelem szomorú és viszontagságokkal teli időszakának. A háborús verség, a várható területi veszteségek, illetve a kusza belpolitikai helyzet mellett tovább fokozta a sokkot Románia 1919. augusztus 5-i fegyverszüneti ultimátuma. Bár az abban foglaltakat még a párizsi békekonferencia sem tartotta elfogadhatónak, a román hadsereg – amely az ultimátummal egy időben, 1919. augusztus 4–5-én bevonult Budapestre – mégis megkezdte Magyarország kifosztását, mentésként azt állítva, hogy pusztán kárpótolják magukat azért, amit a német August von Mackensen vezértábornagy inváziója során a világháborúban elveszítettek.

A békekonferencia legfelsőbb tanácsa a román hadsereg önkényeskedésének és rablásainak megfékezése érdekében életre hívta, s Magyarországra küldte a Szövetséges Katonai Missziót, melyet az antant négy tábornoka, az amerikai Harry Hill Bandholtz, a brit Reginald St. George Gorton, a francia Gustav Graziani és az olasz Ernesto Mombelli vezetett. Nekik kellett volna rászorítaniuk a szövetségesek irányelveinek betartására, ám keveset tudtak megvalósítani a legfelsőbb tanács által rájuk ruházott kötelességekből. Az ország nagyszabású fosztogatását ugyanis – megfelelő eszközök és erők hiányában – nem volt képes megakadályozni a misszió, amely összességében túlságosan is vonakodott a felelősségvállalástól, emellett belső ellentéték is feszítettek.

Az egyetlen igazán sikeres fellépés Bandholtz tábornok akciója volt, aki 1919. október 5-én a Nemzeti Múzeum múkin-cseinek eltulajdonítására készülő román katonákat a legenda szerint lovaglóstorával kergette el az intézményből, majd annak ajtóját a szövetségesek nevében lepecsételtette. A budapesti misszióban az Amerikai Egyesült Államokat képviselő katona ekképp idézi fel az eseményeket emlékiratában, amely 1933-ban, New Yorkban jelent meg An Undiplomatic Diary, azaz Napló nem diplomata módra címmel. (A magyar kiadásra 1993-ig kellett várni.)

„Úgy körülbelül délután 6 órakor Serbescu tábornok, tisztek és civilek egy csoportja kísérletében megjelent a Múzeum előtt egy tizenégy kamionnyi konvojjal és egy különítmény katonával. Kijelentette, hogy Mardarescu tábornoktól és Diamandi főbiztostól felhatalmazást kapott arra, hogy átvegye az Erdélyből származó tárgyakat és követelte a kulcsokat. Az igazgató tájékoztatta őt arról, hogy a Szövetséges Katonai Bizottság vette át a Múzeum felügyeletét, és hogy nem adja ki a kulcsokat. Serbescu tábornok ezt követően elmondta neki, hogy reggel visszajönnek és amennyiben a kulcsokat nem kerítik elő, erőszakkal viszik el a műtárgyakat.

Mindezért elkértem az igazgatótól a raktár kulcsát és egy darab papírt hagytam ott a következő szöveggel:

«Annak, akit megillet –

Mivel a Szövetséges Katonai Bizottság felelős a Budapesti Magyar Nemzeti Múzeumban található valamennyi tárgyért, a kulcsot a soros elnök, Bandholtz tábornok, az amerikai képviselő vette magához.»

Mindezt aláírással követte. Ezt követően Loree ezredessel lepecsételtetem valamennyi ajtót, amelyekre a következőket írtam ki:

«Ezt az ajtót a Szövetséges Katonai Bizottság parancsára pecsételték le.

H. H. Bandholtz, soros elnök

1919. október 5.»

Mivel a románok és minden európai kedveli a gumibélyegzős eljárást, és mivel más nem állt a rendelkezésünkre, egy amerikai postacenzúrázó bélyegzőt használtunk fel ehhez, amellyel bejelöltünk minden pecsétet.”

Ezeket a pecsétet a románok nem merték piszkálni, így a múkincek háborítatlanul a helyükön maradtak. Bandholtz tábornok a múzeum kulcsait végül a román kivonulás után, 1919. november 14-én adta vissza az intézmény vezetőinek, s a pecsétet is ekkor kerültek le az ajtókról.

Emlékirataiban a tábornok nem tesz említést arról, hogy fellépése alkalmával használta volna a lovaglóstorát, ezért is soroltuk a legendák sorába a történetet e mozzanatát. Mindazonáltal a románok rossz emlékeket őrizhettek erről az eseményről, mert amikor kiderült, hogy a Budapestben Bandholtz tiszteletére állítandó szobor kezében az is megjelenjen, állítólag heves tiltakozásba kezdtek. Végül kompromisszum született: Bandholtz alakja az ostort a háta mögött tartva készült el.

A mintegy 220 centiméteres, bronzból készült alkotást – Ligeti Miklós munkáját – 1936-ban avatták fel. Restaurálás címen 1949 márciusában eltávolították, míg a talapzat 1951 júniusában jutott erre a sorsra. A szobor 1989 júliusában került vissza eredeti helyére, a Szabadság térre, néhány nappal George Bush amerikai elnök budapesti látogatása előtt.

Feith László

**58**  
 HETVEN ÉVE A MAGYAR  
 KATONÁK NAPOKIG  
 VÍVTÁK EGYENLŐTLEN  
 KÜZDELMÜKET A DONNÁL.  
 AZ Ő HELYTÁLLÁSUK  
 ELŐTT TISZTELEGTEK  
 MAGYAR ÉS KÜLFÖLDI  
 HAGYOMÁNYŐRZŐK A  
 13. DONI EMLÉKTÚRÁVAL,  
 AMELY EZÚTTAL CSÁKVÁRON  
 KEZDŐDÖTT ÉS TATÁN  
 ÉRT VÉGET.



**8** Az összhaderőnemi szemlélet nagymértékben meghatározza a Magyar Honvédség 2013. évi kiképzési eseményeit.



**28** Katonák szállítják az ivóvizet azokra a településekre, ahol a kutak arzéntartalma nagyobb a megengedettnél.



**38** A nagy magasságból vagy érs szélben végrehajtott ugrásnál a kiválóan irányítható légcellás ejtőernyő a jó választás.

**A MAGYAR HONVÉD  
 MAGAZIN KÖVETKEZŐ  
 SZÁMA 2013.  
 MÁRCIUS 8-ÁN  
 JELENIK MEG.**



**60** Valódi ritkaságokat is találhatunk Kenyeres Dénes lenyűgöző érem- és kítüntetés-gyűjteményének darabjai között.

A lovaglóstor legendája	3
<b>HADERŐ</b>	
2012 a helytállás éve volt	6
Összhangzattan	8
<b>NAGYVILÁG</b>	
Radar	12
Missziós hírek	14
<b>PRT-KRÓNIKA</b>	
Háborús viszonyok	16
Sikerek és tragédiák	20
<b>SEREGSZEMLE</b>	
Januárban történt	24
Vízforrás 2013	28
<b>Tábori posta</b>	<b>31</b>
Majd ha fagy!	35
<b>HADITECHNIKA</b>	
Ugróiskola	38
A díszelgők dísze	41
Határeset	44
<b>HÁTORSZÁG</b>	
Visszaszámlálás	46
Visszavonulás	48
Főhajítás	52
Égi Huszár	54
Doni emléktúra	58
Hadtörténelmi medálok	60
Közérdekű	62

**A Honvédelmi  
 Minisztérium magazinja  
 XXIV. évfolyam 2013.  
 2. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképszéti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

**Felelős kiadó:**  
 DR. BOZSONYI KÁROLY  
 ügyvezető

**Nyomtatás:**  
 A kft. saját nyomdájában

**Felelős vezető:**  
 A kft. ügyvezetője

**Szerkesztőség:** 1087 Budapest,  
 Kerepesi út 29/B Postacím: 1440  
 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,  
 HM: 27-913 fax: 459-5351  
 E-mail: magyarhonved@armedia.hu

**Főszerkesztő:**

TÖRÖS ISTVÁN

**Főszerkesztő-helyettes:**

SZABÓ BÉLA

**Olvasószerkesztő:**

M. TÓTH GYÖRGY

**Lapszerkesztők:**

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

**Fotóriporterek:**

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,  
 KRASZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ  
 TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

**Tervezőszerkesztő:**

GRÓF ISTVÁN

**E HAVI MAGAZINUNKAT**

FEITH LÁSZLÓ SZERKESZTETTE

**Borító:** RácZ Tünde

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Saj-  
 tósövetség (European Military Press  
 Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta  
 Rt. Hírlapüzletéga (1008 Bp. VIII.,  
 Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi  
 postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-  
 elofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

**További információ:**  
 06-80-444-444

## Éves értékelő és feladatszabó értekezlet



## 2012 A HELYTÁLLÁS

2012-BEN HELYTÁLLTUNK. RÖVIDEN ENNYI AZ ELMÚLT ÉV SUMMÁZATA. EZT DR. HENDE CSABA HONVÉDELMI MINISZTER MONDTA BUDAPESTEN, A TÁRCA LEHEL ÚTI OBJEKTUMÁBAN MEGTARTOTT ÉVES ÉRTÉKELŐ ÉS FELADATSZABÓ ÉRTEKEZLETEN.

Elvégeztük a munkánkat, mindazt, amivel a nemzet megbízott minket, azokkal az eszközökkel, amelyeket ehhez a rendelkezésünkre bocsátott – fogalmazott a honvédelmi miniszter az éves értékelő és feladatszabó értekezleten, amelyen részt vettek az Országgyűlés honvédelmi és rendészeti bizottságának tagjai, a minisztériumi szervezetek képviselői, a Magyar Honvédség alakulatainak pa-

rancsnokai, illetve a miniszter irányítása alá tartozó szervezetek vezetői.

Hende Csaba kiemelte: az elmúlt esztendő igen fontos eredményeként elkészült a következő tíz évre szóló forrásprognózis.

– A honvédelem jövője tervezhetővé válik, a képességszökkenés korszakának egyszer és mindenkorra vége – mondta a tárca vezetője. Hozzátette: a kormány 2013-ban három százalékot

megaladó mértékben, több mint hétmilliárd forinttal emeli a honvédelmi költségvetés összegét az előző évihez képest; ez a GDP 0,8 százalékának felel meg.

A tavalyi eredményekről szólva Hende Csaba hangoztatta: sikerült megerősíteni azt a képességet, amely a hazai légtér biztosításáért felel. Medinán elkészült a radarortony, amely hamarosan magában foglalja a harmadik



## ÉVE VOLT

3D-s radarberendezést. Emellett megerősödött legmodernebb fegyverrendszerünk, a Gripen; a szerződés rendkívül kedvező módosításának köszönhetően a második tíz évben feleannyiba kerülnek majd csúcskategóriás gépeink, mint az első tíz évben.

– Honvédeink 2012-ben a missziókban is kimagasló teljesítményt nyújtottak. Nem csak mi, de szövetségeseink is rendkívül elégedettek az általuk végzett munkával, amit legjobban az mutat, hogy milyen további feladatok ellátására kérték fel a Magyar Honvédséget – mondta a honvédelmi miniszter. Aláhúzta: 2013-ban fontos feladat jut a katonai tanácsadó csoportnak az afgán egységek mentorálásában, emellett előreláthatóan újabb hat hónapra elvállaljuk a kabuli nemzetközi repülőtér védelmét, parancsnokaink pedig továbbra is jelentős beosztásokat töltenek be a különböző missziók törzseiben.

Az idei év legfontosabb feladatának a tartományi újjáépítési csoport hazatelepítését és az afganisztáni misszió átalakítását nevezte a honvédelmi miniszter, aki arról is beszélt, hogy 2013-ban is fontos lesz a balkáni szerepvál-

alás, a határaink közvetlen közelében zajló békemissziókban való részvétel.

– 2013-ban keresztül kell vinnünk a nemzeti helikopterképesség megerősítésének döntő lépéseit. E képességnek békében és éles helyzetekben egyaránt komoly jelentősége van. Helikopter nélkül érdemben nem mozdulhatnak szárazföldi erőink, és nem tudunk megfelelni a katasztrófa helyzetek kihívásainak sem – fogalmazott Hende Csaba.

Kiemelte: az elmúlt év a magyar hadiipar újjáépítésének első, fontos lépéseit is meghozta. Megkezdődött a HADIK-terv végrehajtása, amely a remények szerint évről évre több munkahelyet fog teremteni. 2012-ben felállt az önkéntes tartalékos rendszer, amelynek jelenleg 4300 tagja van. A rendszer teljes kiépítése folytatódik, 2014-re el szeretnék érni a nyolcezer fős létszámot.

– 2012-ben sem jutottunk el a végső célhoz, de nagy lépéseket tettünk ezen az úton. 2013-ban sem jutunk el a végcélhoz, de az a kérdés, hogy mennyivel jutunk hozzá közelebb – összegezte az elmondottakat Hende Csaba, aki szerint az idei év is nehéz és munkával teli lesz. Ugyanakkor a célt – a Magyar Honvédség és Magyarország teljes megújítását – csak így lehet elérni.





## ÖSSZHANGZATTAN

KORLÁTOZOTT KÖLTSÉGVETÉS INSPIRÁLTA KREATÍV TERVEZÉS;  
ÖSSZHADERŐNEMI SZEMLELET; FOKOZOTT FIGYELEM A CSAPATOK,  
A TÖRZSEK ÉS A PARANCSNOKOK ÁLTALÁNOS KATONAI, VALAMINT  
MÓDSZERTANI FELKÉSZÍTÉSÉRE: DOMJÁN LÁSZLÓ VEZÉRŐRNAGYOT,  
AZ MH ÖSSZHADERŐNEMI PARANCSNOKSÁG PARANCSNOKÁT A KIKÉPZÉS-  
TERVEZÉS ELVEIRŐL, AZ ÉV LEGJELENTŐSEBB GYAKORLATAIRÓL KÉRDEZTÜK.

**T**ábornok úr! A magazinunknak egy esztendővel ezelőtt adott interjújában jelentős változtatásokat prognosztizált a kiképzés tervezésében, módszertanában, s mindezeknek a gyakorlati élethez, igényekhez való igazításában. Mennyit sikerült megvalósítani elképzeléseiből, s mi maradt 2013-ra?

– Valóban jelentős előrelépést tervezünk a kiképzés és felkészítés csaknem minden területén, s egy esztendő távlatából elmondhatom, hogy a körülményekhez képest sok mindent sikerült is megvalósítanunk. Ami nem változott egy év alatt,

az a rendelkezésünkre álló költségvetési keret, amely komoly korlátot szabott és szab ma is elképzeléseink megvalósításának ütemezésében. Ugyanakkor úgy látom, hogy e korlát segíti is céljaink elérését: rákényszerít ugyanis bennünket egy másfajta, sokkal kreatívabb gondolkodásmódra, költségtakarékos, ugyanakkor hatékony tervezésre. Jó példa erre a múlt évi Bátor Harcos 2012 gyakorlat, amely során több modul tudtunk egy időben és egy cél érdekében gyakoroltatni. A Gripenek közeli légi támogatást nyújtottak a szárazföldi erőknek, a szolnoki könnyű

vegyes zászlóaljnak, valamint a különleges műveleti zászlóaljnak, csapásait az új képességként megjelent előretolt repülésirányítók (JTAC) koordinálták, a légvédelmet pedig a győri légvédelmi rakétadandár látta el. Vagyis az összhaderőnemi szemlélet szellemében egy gyakorlaton négy alakulat öt képességét tudtuk összehangolni és gyakoroltatni, közös logisztikai ellátás mellett. Ennek a komplex, minden szempontból eredményes gyakorlatnak a tapasztalatai nagymértékben meghatározzák a 2013. év kiképzési eseményeit.

## A SZÁRAZFÖLDI HADERŐNEM KIEMELT GYAKORLATAI 2013-BAN

Active Guardian 2013 (Magyarország) – a Magyar Honvédség, az USA Ohioi Nemzeti Gárdája, valamint a szerb haderő kijelölt alegységeinek katasztrófavédelmi gyakorlata.

Steadfast Jazz 2013 (Lengyelország) – az MH ÖHP, az MH GAVIK, az MH CKLMK és az MH KKK kijelölt állományából NRF-be (NATO Response Force – NATO Reagáló Erő) felajánlott erők összekovácsolási gyakorlata, az ACO (Szövetséges Műveleti Parancsnokság) irányításával.

Blonde Avalanche 2013 (Szlovákia) – a Tisza Többnemzeti Műszaki Zászlóalj katasztrófavédelmi gyakorlata a magyar, az ukrán, a román és a szlovák hadsereg kijelölt erőinek részvételével.



Cobra 2013 (Lengyelország) – a lengyel különleges erők, valamint az MH ÖHP és az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj kijelölt erőinek gyakorlata.

Iron Cat 2013 (Szerbia) – a magyar és a szerb hadsereg hadihajós erőinek gyakorlata.

Neighbours/Partner (Bácska) 2013 (Magyarország) – a magyar és a szerb közös lövészzakasz békeműveleti, éleslövészettel egybekötött harcászati gyakorlata.

Sáraranymező 2013 (Szlovákia) – a magyar és a szlovák hadsereg vegyvédelmi erőinek éles, mérgező harcanyagokkal végrehajtott gyakorlata.



– Tavalyi terveik között hangsúlyosan szólt arról is, hogy a missziós tapasztalatokat még hatékonyabban kell beépíteni az országvédelmi feladatokra való felkészítésbe is.

– Valóban fontos területek tekintettük ezt a kiképzés tervezésében, mert az elmúlt jó pár évben rengeteg területi tapasztalat halmozódott fel. Ugyanakkor ezek beépítése a napi felkészítésbe nehézkes, sokszor esetleges volt, nem mindenhol alakultak ki ezen tapasztalatok átadásának szervezett formái. Gondot jelentett az is, hogy szabályzataink, utasításaink nem mindig követték a változó körülményeket, s elmentmondás volt tapasztalható a „békeszabályzók” és a műveleti területeken követendő eljárások között. Csak néhány példa erre: az EUFOR ALTHEA műveletben részt vevő erőink nagy része már honi területen áll készenlétben az esetleges alkalmazásra; jelentősen átalakult az afganisztáni szerepvállalásunk (megváltozott a kontingensek feladatrendszere, erőket vonunk ki a térségből, ez-

**A LÉGIERŐ KIEMELT GYAKORLATAI 2013-BAN**



Lendülők Kard 2013 (Lengyelország) – az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétadandár Kub és Mistral éleslövészete.

Adtrac 2013 (Szlovénia) – az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis kijelölt erőinek szlovéniai légtérrendészeti gyakorlata.

Adriatic Strike 2013 (Szlovénia) – az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis (2 Gripen) és az MH 86. Szolnok Helikopterbázis (JTAC) részvételével.

Falcon 2013 (Lengyelország) – a V4-országok légi erőinek, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis részvételével végrehajtott repülőharcászati gyakorlata.

Logical Decision 2013 (Magyarország) – többnemzeti helikopteres gyakorlat, magyar részről a szolnoki helikopterbázis, a különleges művelti zászlóalj, valamint a könnyű vegyes zászlóalj részvételével.



Lord Mountain 2013 (Szlovénia) – az MH 86. Szolnok Helikopterbázis magashegyi helikopteres kiképzése.

Cross Landing 2013 (Magyarország és Románia) – magyar–román légi kutatómentő gyakorlat.

zel egy időben újabb feladatokat is el kell látnunk, bevezettük a hazai pihenetési nélküli szolgálatellátást stb.), a felkészítési rendszerünk viszont nem követte mindig a változásokat. Ezért idén jelentősen átalakítjuk a missziós felk-

szítési rendszert is. Nem biztos, hogy a művelési területen évek óta, rotációban szolgálatot teljesítőknek többhónapos hazai felkészítésre van szükségük. Ezért a fő figyelmet mostantól a nem harcoló alakulatoktól érkező, egyéni beosztású

katonák általános katonai felkészítésére fordítjuk, „bemeneti” és „kimeneti” követelményeket meghatározva. Természetesen azok, akik helyzetükből fakadóan ezt nem tudják elsőre teljesíteni, nem esnek el a lehetőségtől, számukra felzárkóztató tanfolyamokat fogunk tartani. A jelentős missziós tapasztalatokat pedig nemcsak konferenciákon, tapasztalatcseréken, hazai felkészítéseken hasznosítjuk, hanem beépítjük azokat szabályzatainkba, szakutasításainkba is.

**– Ha már a szabályzatoknál tartunk: sikerült-e azokat elképzelésük szerint gyakorlatilag „újrafütni”, a megváltozott körülményekhez igazítani?**

– Jelentősen előreléptünk ezen a területen is, főleg az alegységek, törzsek és parancsnokok felkészítésében. Felmérve hiányosságainkat, a fő figyelmet általános katonai és módszertani felkészítésükre fordítottuk. Már csak azért is, mert az elmúlt években nagy számban távoztak a hadseregből jól felkészült, évtizedes ta-



paszlatokkal rendelkező parancsnokok, így egyfajta „korosztályos űr” támadt. Elengedhetelenné vált a fiatal, sokszor tapasztalatlan korosztály segítése, általános katonai felkészültségének növelése, s ennek „szabályzati” támogatása is. Ezért a kiképzési csoportfőnökséggel karöltve mintegy harminc szakutasítás át-átolgozása van folyamatban, illetve zárult le, s visszatérünk a módszertani felkészítésekhez is. Túl vagyunk már például a raj-összekovácsolási és a lökiképzési módszertani foglalkozásokon is. Itt kell megjegyezni, hogy az önkéntes tartalékos – főleg a művelési tartalékos – rendszer bevezetése is lépésekre kényszerített bennünket. Az ő kiképzésüket,



alkalmazásuk lehetőségeit és feltételeit tovább kell gondolnunk. A nagy tapasztalattal rendelkező szakemberek segítségére nem csak a mindennapi életben, de a kiemelt gyakorlatokon is számítunk.

**– A múlt évi tapasztalatok, illetve az idei feladatok ismeretében a kiképzésben mi lesz a prioritás?**

– Mindenekelőtt és mindenképpen: az átfogó megközelítés. Meg kell teremtenünk az országvédelmi és a missziós feladatok közötti összhangot, látnunk és látatnunk kell azok egymásra épülését. Ami a missziós feladatokat illeti, tudomásul kell vennünk, hogy azok minden esetben többnemzeti köteléket jelentenek, vagyis saját erőnket úgy kell felkészítenünk, hogy sem nyelvi akadály, sem harclj-

rásbeli különbség – vagy ismerethiány – ne akadályozza a feladat sikeres végrehajtását. Azt is tudomásul kell vennünk, hogy sem a missziós, sem pedig az országvédelmi feladatok között nincsenek tisztán katonai műveletek. Ahogyan a tartományi újjáépítési csoportoknak is számos résztvevővel kell együttműködniük – szövetséges erők, kormányzati és helyi adminisztráció stb. –, úgy az országvédelmi feladatainkat is sok állami és önkormányzati szervezettel együttműködésben kell ellátnunk. Ennek fontosságára egyebek mellett a vörösiszap-katasztrófa elhárításának tapasztalatai ébresztettek rá bennünket és partnereinket egyaránt. Ezért például 2012-ben a Fejér és az Alapos Bázis gyakorlat során

többek között a rendőrséggel, a katasztrófavédelemmel, az önkormányzatok védelmi bizottságaival, a vízügyi és közlekedési szakemberekkel közösen készültünk fel katasztrófa-elhárítási feladatainkra. Az átfogó megközelítést, mint alapelvelet, kiemelten kezeljük a kiképzés során. Ebben az évben az együttműködés még hangsúlyosabb szerepet kap. Úgy gondolom – és a tapasztalatok is azt mutatják –, hogy a közös feladatok nagy hatással vannak a társadalmi kapcsolatainkra is.

**– A már említett költségvetési korlátok mennyiben befolyásolják 2013 hazai és nemzetközi gyakorlatainak végrehajtását?**

– A költségvetés 2013-ban sem biztosítja a tavalyinál több lehetőséget, így ami a hazai gyakorlatokat illeti: az összhaderőnemi szemlélet szellemében, az erők gazdaságos összevonásával, egymásra építésével idén is igyekszünk elérni kitűzött céljainkat. Ami pedig a nemzetközi kiképzési rendezvényeinket illeti: némileg csökkenteni kényeszerülünk azok számát, de körültekintő tervezéssel, alapos szakmai megfontolások alapján határozhatjuk meg tematikájukat, hogy az elért képességszintet továbbra is megőrizzük. Mindezekről a tisztelt olvasó e cikk elkülönített összefoglalásából, „első kézből” értesülhet.

**A HÍRADÓ-, A LOGISZTIKAI ÉS A NATO-, VALAMINT EU-ERŐKBE FELAJÁNLOTT KATONAI SZERVEZETEK GYAKORLATAI 2013-BAN**

Combined Endeavor 2013 (Németország) – az MH ÖHP és az MH 43. Híradó- és Vezetéstámogató Ezred kijelölt állományának híradó rendszergyakorlata.

Capable Logistician 2013 (Szlovákia) – a Multinational Logistics Coordination Centre akkreditációs gyakorlata, huszonhat ország és NATO-szervezet részvételével.

Az MH Zászlóalj-harcscsoport II. CREVAL- (Combat Readiness Evaluatió) ellenőrzése.

**SZELLEMLOVAS AZ ÉGEN**



Már folyik a 37-ből az első AC-130J Ghost Rider (Szellemlovos) csapásmérő repülőgép átalakítása az Eglin Légítámaszponton. A repülőgépet az amerikai légierő különleges műveleti parancsnokságának állományába tartozó MC-130J-ből alakítják át. Az Irak és Afganisztán feletti műveletekből is jól ismert, a Hercules szállítógépekből kialakított AC-130H/U támadógépeket váltó típus alapja a négyhajtóműves Super Hercules szállítógép. A Ghost Rider fedélzetére a nappali és éjszakai vizuális felderítést, célmegjelölést és célzást végző kamerarendszerek mellett szintetikus apertúrájú radarrendszer, 30 mm-es MK-44 géppágyú, Viper irányított rakéták és kis átmérőjű, alacsony tömegű, irányított bombák kerülnek.

**STRYKEREK KOLUMBIÁNAK**



Januárban jelentették be, hogy a kolumbiai kormány 65,3 millió dollárért, összesen 24 LAV-III-as gyalogsági harcjárművet rendel a General Dynamics Land Systems-Canada vállalatától. Az Egyesült Államokban M1126 Stryker DVH jelzéssel ismert jármű már a korábbi, iraki és afganisztáni tapasztalatoknak megfelelően átalakított, a robbantásoknak jobban ellenálló, kettős V alakú alsórészrel készült majd. A harcjárművekre az izraeli Rafael cég Samson RCWS fegyverrendszerét szerelik fel. A jármű belsejéből, védett helyről irányítható toronyba a páncéltörő rakétarendszer mellett közepes és nehézzéppuskák és 40 mm-es gránátvetők illeszthetők, a megrendelő kívánásainak megfelelően.

**EGYMILLIÁRDOS BEVÁSÁRLÁS**



Banglades kormánya az 1971-es függetlenné válás óta a legnagyobb összegű fegyverbeszerzésről döntött. Sheikh Hasina bangladesi miniszterelnök és Vlagyimir Putyin orosz elnök egymillió dolláros összegű szerződést írt alá január 15-én, Moszkvában. A csomagban gyalogsági harcjárművek, mobil légvédelmi rendszerek, gyalogsági fegyverek és Mil Mi-17 Hip szállítóhelikopterek szerepelnek. Elvetették ugyanakkor a nyolc MiG-29K vadászbombázó repülőgép szállításáról szóló orosz ajánlatot. Az ok: sok volt az 500 millió dolláros vételár.

**PARTVÉDELLEM - LENGYEL MÓDRÁ**

Lengyelország tovább kívánja növelni partvédelmi képességeit, ezért újabb, partról indítható, hajók ellen bevethető Naval Strike Missile rakétarendszert vásárolna a norvég Kongsberg Defence Systems-től. Az első rendszert még 2008-ban vásárolták, 263 millió dollárért, majd ezt az üzletet további indítójárművekkel, rakétákkal bővítették 2010-ben. A már megvásárolt rendszerek telepítése 2015-re fejeződik be. A lengyel vezérkari főnök, Mieczyslaw Cienich vezéreztetés véleménye szerint egy második rendszer megvásárlásával a teljes lengyel tengerpartszakasz védelme megoldható lesz. Az első lengyel egység az északnyugati Siemowice mellett már használja a norvég NSM-rakétarendszert.



**ODA A NUKLEÁRIS ÜTŐERŐ?**



Komoly vita bontakozott ki Franciaországban az állam nukleáris elrettentő erejével kapcsolatban. A befolyásos Centre d'Etude et de Prospective Stratégique nevű intézet tanulmánya szerint a költségvetési megszorítások miatt kétséges, hogy van-e értelme a Charles de Gaulle repülőgép-hordozó fedélzetére telepített Dassault Rafale-eszred nukleáris támadóképessége fenntartásának. A szerzők véleménye szerint komoly költségeket lehetne megtakarítani azzal, ha a gépeket és a hordozót egyaránt kivonnák a francia nukleáris elrettentés eszközei közül. A kutatók adatai szerint a 10 milliárd eurós éves védelmi költségvetés egyharmadát az elrettentési képesség fenntartása emésztí fel.

Mali kormánya a korábbi gyarmattartótól, Franciaországtól kért segítséget a haderejét megfutató kormányellenes fegyveres erők ellen. Párizs a kérésnek megfelelően légi és szárazföldi erőkkel sietett az afrikai állam segítségére. Az első légi csapásokat a francia légierő Dassault Rafale vadászbombázói, illetve a Csádban állomásozó Mirage 2000D támadó repülőgépei hajtották végre. A támadások érdekessége, hogy a Líbiából már jól ismert francia AASM irányított bombák mellett a Rafale-ok először használtak éles hadműveletben 227 kilogrammos GBU-49 Enhanced Paveway II irányított bombákat. A kettős, légerős célmegjelölést és műholdas/inerciális navigációs rendszert alkalmazó bombákkal a lázadó fegyveresek állásait, járműveit támadták.



**RAFALE-OK MALI FELETT**

**ÚJ TAG A HÁROMEZRESEK KLUBJÁBAN**



Pályafutása fontos mérföldkövéhez érkezett Fazekas Sándor őrnagy, vagy ahogy barátai szólítják, Fikci: missziós feladatok végrehajtva, Afganisztán háromezer méter magas hegyei között repülve teljesítette háromezredik repült óráját. Fazekas őrnagy huszonkilenc évvel ezelőtt, a Kilián György Repülő Műszaki Főiskola elvégzése után Bőrgöndön kezdte helikopteres pályafutását. Bejárta a ranglétra minden fokát egészen a hajózó századparancsnoki beosztásig; jelenleg az MH 86. Szolnok Helikopterbázis szállítóhelikopter-zászlóaljának egyik legtapasztaltabb oktató- és berepülőpilótája.



MH AAT



**MEDÁLPARÁDÉ**

A Magyar Honvédség Légi Képzés-támogató Csoport (Air Mentor Team – MH AMT) afganisztáni missziójának nyolcadik váltása szűk egy hónappal a hazautazást megelőzően medálparádén vett részt. A NATO Non-Article 5 elnevezésű kitiüntetések a nemzetközi mentorszázad parancsnoka, az amerikai Joshua D. Bowman alezredes adta át a magyar állománynak. A rendezvényen – mások mellett – megjelent Mark T. Daley ezredes, a 438. Air Expeditionary Advisory Group parancsnoka, Benda László ezredes, a Magyar Honvédség Kabul Nemzetközi Repülőter Ór- és Biztosító Kontingens parancsnoka, valamint helyettese, Kovács Gyula ezredes is.

MH AMT-8



**MEGKEZDŐDÖTT AZ ÁTADÁS**

Megkezdődtek az afganisztáni magyar tábor, a Camp Pannónia átadásának hivatalos tárgyalásai. Az ez alkalomból tartott sajtótájékoztatón Sipos Antal ezredes elmondta: a Baghlán tartományi biztonságával és fejlesztésével kapcsolatos feladatokat a tartományi kormányzat, illetve a tartományi afgán biztonsági erők veszik át a magyar kontingenstől. Az MH PRT-13 parancsnoka emellett szimbolikusan átadott két, az Andarab-völgyben amerikai segítséggel felépített hidat is a tartományi kormányzó helyettesének.

MH PRT-13

**TÁBORNOKI VIZIT CAMP PANNÓNIABAN**



J. W. Bullard tábornok, a Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők (ISAF) Északi Regionális Parancsnokság (RC-N) parancsnokhelyettese a közelmúltban látogatást tett Camp Pannóniában. A magas rangú vendéget az MH Tartományi Újjáépítési Csoport 13. váltásának parancsnoka, Sipos Antal ezredes, illetve a kontingens részlegeinek vezetői tájékoztatták a biztonsági helyzetről, a folyamatban lévő tevékenységekről és a fejlesztési, újjáépítési munka aktualitásairól. J. W. Bullard tábornok találkozott Mohammad Sultan Ebadí tartományi kormányzóval is. Megbeszélésükön áttekintették a tartomány aktuális helyzetét, foglalkoztak a helyi biztonsági, kormányzati és fejlesztési kérdésekkel is.

MH PRT-13

**KÜLÖNLEGES ELISMERÉS**



Január 15-től a Magyar Honvédség Különleges Művelti Kontingensének parancsnoka, Sándor Tamás ezredes tölti be az afganisztáni különleges egységeket irányító Task Force 10 parancsnokság műveletekért és felderítésért felelős törzsfőnök-helyettesi beosztását. Ebben a beosztásban az ezredes a jelenleg hét tartományban folyó különleges művelti tevékenység hadművelti irányítását vezeti, megbízatása fél évre szól. Az Afganisztánban 2009 óta tevékenykedő magyar különleges művelti erők 2012 novembere óta két csoporttal, törzselemmel kiegészülve látják el feladataikat az afgán biztonsági erők különleges egységeinek felkészítésében.

HM Sajtóiroda; fotó: Dévényi Veronika



**TISZTELGÉS A NAGY UTAZÓ ELŐTT**

Immár hagyományosnak mondható, hogy a Kabulban szolgáló MH Logisztikai Mentorcsoporthoz (MH LMCS) katonái felkeresik Stein Aurél, a nagy utazó és neves földrajztudós sírját, amely az afgán főváros központjában, a brit katonai temetőben található. Az MH LMCS állományát a legutóbbi főhajtásra elkísérte hazánk leköszönő kabuli nagykövete, Peimlí Károly, illetve a posztot őt váltó Dragos Antal is. Ezt követően a két diplomata fogadáson látta vendégül a kabuli katonai kontingensek vezetőit.

MH LMCS-6





# HÁBORÚS VISZONYOK

**SZÁZHETVEN KÉZIFEGYVERES, KÉZI PÁNCÉLTÖRŐ RAKÉTÁS TÁMADÁS, ÖNGYILKOS ÉS IED-MERÉNYLET, IDŐSZAKOSAN TÉRT NYERŐ ELLENÁLLÓK, VALAMINT AZ AFGÁN BIZTONSÁGI ERŐK ÉS AZ ISAF ÁLTAL VÉGREHAJTOTT NAGYSZABÁSÚ VÁLASZMŰVELETEK: AZ MH PRT KILENCEDIK VÁLTÁSA AZ EGÉSZ TARTOMÁNYRA KITERJEDŐ, INTENZÍV HARCOK KÖZEPETTE KEZDTE MEG SZOLGÁLATÁT.**

A PRT-9 kontingensparancsnoki megbízatását dr. Lippai Péter ezredes az MH 5. Bocskai István Lővérszandár törzsfőnökeként kapta, mondhatni, afganisztáni „ismerősként”, hiszen törzsfőnöki beosztásban a magyar tartományi újjáépítési csoport második váltásában is szolgált már Afganisztánban. A két szolgálat körülményei azonban „fényérvnyire” voltak egymástól, derül ki szavaiból.

2010. szeptember 18-án, feladatuk megkezdése után tizennyolc nappal tartották az afganisztáni parlamenti választásokat, amelyekre az ellenállók igencsak felkészültek: fegyveres támadások, öngyilkos merényletek tucatjaival, a la-



HMMVV „jammerrel”, vagyis a távirányítású bomba felrobbantását megakadályozó berendezés antennával.

Sebesülteket hoznak Camp Pannóniába.



kosság megfélemlítésével igyekeztek megátolni a választások sikeres lebonyolítását. A radikális vallási nézeteken alapuló tálib mozgalom elkötelezett hívei azonban az ellenállásban részt vevőknek csak egy töredékét jelentették, rajtuk kívül ugyanis jelen voltak a „megélhetési ellenállók”, az érdekesérelmből, kormányellenes érzelmekből, anyagi, etnikai és hatalmi megfontolásból, vagy éppen kényszerből csatlakozott csoportok is. Az is gyakori volt, hogy a különböző fegyveres csoportok az évszakoktól függően hol a lázadók, hol a kormány oldalán harcoltak.

Külön problémát jelentett a – már a PRT nyolcadik váltása alatt beindított – reintegrációs program, amelynek lényege: a fegyvert letevő ellenállók

„bűnbocsánatban” részesülnek, képzéssel, „szakma” és munkalehetőség adásával segítik visszatérésüket a normális társadalmi életbe. Közülük a „megbízhatóak” a kijelölt falvakban megalapított önvédelmi fegyveres milíciák tagjai is lehetnek; fő feladatuk az adott település és környéke biztonságának szavatolása volt. Illetve lett volna, hiszen a tapasztalatok azt mutatták, hogy saját vagy mások érdekeitől hajtva, időnként ők is szembeszálltak a központi hatalommal.

Mindezen „ellenállók” tevékenysége azonban nem csak a választások meghívására korlátozódott. Az ISAF dél-afganisztáni sikeres offenzívát követően egyre többen szívárogattak át Baghlánba, és igyekeztek minél nagyobb területe-

## PRT-9

2010. SZEPTEMBER – 2011. MÁRCIUS

ket uralmuk alá vonni. Tevékenységük kezdetekben sikeres volt; a biztonsági helyzet drasztikusan romlott a tartományban, olyannyira, hogy a már korábbiakban is kockázatosnak ítélt területek mellett újabb járárok – Burka, Deh Salah, Pol-e Sehar, Gozrgah Nor – kerültek ki az ISAF és a PRT rendszeres jelenléte, „felügyelete” alól. Mindezt természetesen az északi régió parancsnoksága sem nézhette tétlenül. Miután a választások meghívására tett ellenálló erőfeszítéseket megakadályozták – ráadásul az ellenállók is kifogytak lőszer-, fegyver- és logisztikai utánpótlásaikból, ezért visszahúzódtak –, az ISAF és az afgán biztonsági erők nagyszabású műveletekbe kezdtek.

A 2010 októbertől decemberéig tartó Operation Jadid művelet célja a tartományon áthaladó két fontos útvonal – a Pluto és az Uranus – által közrezárt terület (Dand-e Shabaddin) feletti felügyelet visszaszerzése volt. E térség uralása azért volt fontos, mert ez biztosította az ellenállók számára a szabad átjárást a hátszáguknak számító Kandahári-öv és Dand-e Ghori között. A művelet nem várt eredményt hozott: a kezdeti, szórványos ellenállás felszá-

Helyi rendőrök: a tegnapi ellenség mára már barát?





Többek között róluk szól ez a háború: a PRT-9 az állandó harcok ellenére is végezte jószolgálati tevékenységét.

molásával együtt sikerült visszaszerezni a térség feletti felügyeletet. Ehhez nagyban hozzájárult az ISAF taktikája is: a műveletek helyét és idejét minden lehetséges információ csatornán kiszivárogtatták, így az ellenállók, értesülve a hatalmas túlerőről, kalkulálva a várható veszteséget, inkább lemondtak az adott területről és kivonultak onnan. Az Operation Jadid sikerén felbuzdulva az északi régió rendőrpáncsnoka, Daud Daud tábornok kezdeményezésére elindult az Újév (Nowrouz) hadművelet, melynek célja a Kandahári-öv megtisztítása volt.

Az Operation Nowrouz volt az első, teljes mértékben az afgán fél által kidolgozott és irányított művelet, amelyet elsősorban az Afgán Nemzeti Hadsereg (a magyar–amerikai OMLT támogatásával), valamint a rendőrség kijelölt egységei hajtottak végre. Az ISAF – bár erőinek váltási időszakai miatt kezdetekben ellenezte a műveletet – harcászati, légi, műszaki és különleges műveleti támogatást biztosított a siker érdekében. Ez utóbbiról csak annyit: az amerikai különleges erők ebben az időszakban több tucat kiemelési műveletet, rajtaütést hajtottak végre. A véletlekig „zaklatott” ellenállók nem is bírták a nyomást, két vezetőjük személyesen kérte Lippai ezredest, hogy járjon közbe a műveletek beszüntetése érdekében, cserébe azt ígérték, hogy az ellenállók is visszavonulnak. Miután a kontingensparancsnok már tudta, hogy három nap múlva úgyis véget ér a hadművelet – há-



Az „utak háborúja” – a főútvonalak birtoklása stratégiai jelentőségű volt.

sában milyen hatalmas szerepe van a pszichológusnak és a tábort lelkésznek. No meg a hazai felkészítésnek, amely során többek között az MH 5. Bocskai István Lövészdandár család támogató központja által szervezett családi napokon, kendőzetlen tájékoztatók keretében ismertetik a hozzátartozókkal a szertekekre váró feladatokat, nehézségeket és veszélyeket.

A magyar PRT-be horvát, montenegrói és albán katonákat integráltak, a korábbi német gyorsreagálási alegységet felváltotta egy megerősített zászlóalj-harcocsoport (Task Force Mazar-e Sharif), és megjelent egy amerikai lövészszázad, valamint egy ugyancsak amerikai különleges műveleti osztag is. A magyar–amerikai OMLT által mento-

### KIEMELKEDŐ HELYTÁLLÁS

A PRT 9. váltása mindvégig súlyos harcok közepette látta el feladatát. Felkészültségüket, szakmai hozzáértésüket és áldozatvállalásukat mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az első lépcsőben kikerült katonáik is kísérték azt a konvojt 2010. augusztus 23-án, amelynek megtámadása során a PRT-8 két katonája életét vesztette.

– Talán nem kell mondanom, mennyire megrázta a csapatot társaik elvesztése – mondja a kontingensparancsnok, majd rögtön rátér arra, hogy az ilyen traumák mielőbbi feldolgoz-

rált afgán zászlóalj is egyre aktívabban vett részt a műveletekben, és ebben az időben települt Mazar-e Sharifba egy, a baghláni műveleteket is támogató amerikai légi dandár, mintegy hetven különböző típusú harci és szállítóhelikopterrel. Camp Pannóniában továbbra is jelen volt az amerikai előretolt sebészcsoporthoz, a kontingens mandátuma utolsó időszakában pedig kiegészültek még egy amerikai falstabilizációs csoporttal is.

A PRT-9 számára mindez többek között azt jelentette, hogy sebesültek tucatjai érkeztek a táborba, akiket el kellett látni, és minden fent említett erő logisztikai hátterét nekik kellett biztosítani.



A „helipadon” éjszaka is mindig nagy volt a forgalom.

tani. Mindezek mellett az összes művelethez gyorsreagálási erőt biztosítottak, folytatták jelenlét-demonstráló járórozéseiket, s végül, de nem utolsósorban az alaprendeltetésük szerinti tartományi újjáépítési munkájukat is végeztük kellett.

– Voltak napok, amikor a tábor befogadóképességének százhusz százalékán üzemeltünk – mondja Lippai ezredes. Mindezt természetesen nem lehetett volna véghezvinni a kon-

tingens roppant felkészült és motivált katonái nélkül. Hiszen helikopterek tucatjai jöttek rendszeresen tankolni, mások öngyilkos merénylők által megrognált harcjárműveket kellett helyrehozni, és folytathatnánk a sort. Egy biztos – teszi hozzá a parancsnok –, a teljes váltás, így a kontingens gerincét adó MH 5. Bocskai István Lövészdandár katonái is maximálisan helytálltak e nehéz körülmények közepette. (Ehhez minden bizonnyal az is hozzájárul, hogy a „bocskais” gyakorlat szerint csak olyan katona mehet műveleti területre, aki már otthon, az országvédelmi feladatok során, CREVAL- (Combat Readiness Evaluation) ellenőrzésen is bizonyította felkészültségét.)

Ilyen háborús körülmények közepette a 9. váltás értelem szerűen nem végezhette klasszikus újjáépítési munkát. Ezt az is akadályozta, hogy nekik sem volt gazdasági tanácsadójuk, a hároméves helyi tapasztalattal és kapcsolatrendszerrel rendelkező Tölly István nagykövet, politikai tanácsadó pedig időközben hazarendelték. Mivel ebben az időszakban késett a központi költségkeret is, a Honvédelmi Minisztérium által biztosított CIMIC-keretből jösszerűen csak a biztonsági beruházásokra futott. Az e helyzetben választott elv szerint azonnal benyomultak azokra a területekre, ahonnan a szövetséges műveletek miatt kivonultak az ellenállók, hogy a térséget megtarthassák, illetve rövid távú projektjeikkel, segélyezéseikkel támogatnassák és maguk mellé állíthassák a lakosságot.



RPG-támadásban megsebesült amerikai civil segítői részesítenek elsősegélyben a PRT katonái.



David Patreaus tábornok, az ISAF főparancsnoka a The Meritorious Service Medal kitüntetésben részesítette dr. Lippai Péter ezredest.

# SIKEREK ÉS TRAGÉDIÁK



**A SIKERESEN TEVÉKENYKEDŐ PRT-10 CSAK NEM MINDEN TERÜLETEN – TECHNIKA, FEGYVERZET, BIZTONSÁGI KÖRÜLMÉNYEK – JOBB FELTÉTELEKKEL RENDELKEZETT, MINT ELŐDEI, DE EMELLETT A KATONÁKNAK HÁROM BAJTÁRSUK HADMŰVELETI TERÜLETEN BEKÖVETKEZETT HALÁLÁT IS FEL KELLETT DOLGOZNIUK.**

A PRT 9. váltásának „zivataros”, harcokkal és merénylettekkel terhelt fél esztendeje után a tizedik kontingens fokozatosan javuló biztonsági körülmények közepette látható el szolgálát, ezért az „Afganisztán a kerítésen belül kezdődik” jelmondat alapján kezdtük meg feladataink végrehajtását – tájékoztatta magazinunkat Szloszjár Balázs alezredes, a kontingens parancsnoka. Az alezredes, az MH 5/62. Lövész-zászlóalj parancsnokaként kapta kontingensparancsnoki beosztását, majd mint a Honvéd Vezérkar Hadműveleti Csoportfőnökség hadműveleti főosztályának főtisztja érkezett haza. Afganisztánban „visszatérőnek” számít, ugyanis a hatodik váltás hadműveleti főnökeként már szolgált az országban. Sőt, még sok más he-

lyen is: Szloszjár alezredes egyike a Magyar Honvédség legutóbb misszióban részt vett parancsnokainak. Koszovóban az MH Őr- és Biztosító Kontingens századparancsnoka volt két alkalommal, majd összekötőfőtisztje 2012-ben. Ellátta az MH Katonai Rendfenntartó Kontingens parancsnoki beosztását, majd 2011-ben az MH PRT 10. váltásának parancsnoka lett. E sorok megjelenésekor már újra Afganisztánban teljesít szolgálatot, mint Komor Ferenc dandártábornok, az ISAF Északi Régióparancsnokság törzsfőnökének katonai tanácsadója.

De visszatérve a PRT 10. váltására, az ISAF, valamint az afgán hadsereg és a biztonsági erők sikeres műveleteinek köszönhetően a tartományban kezdett normalizálódni a helyzet, az ellenállók



Szloszjár Balázs alezredes



Munkában a CIMIC: gyorssegély a rászorulóknak.

egy része távozott a térségből, mások pedig „meghúzták” magukat, így jelentősen csökkent a támadások és merényletek száma. A kontingens vezetése ebben a helyzetben készített átfogó tervet az előttük álló fél év elvégzendő feladatairól. Többek között elkezdtek „újra felmérni” a térséget, a legtávolabbi járásokba is igyekeztek eljutni, s különös figyelmet fordítottak a lakossággal, valamint a tartományi és járási vezetőkkel korábban kialakított, megszokott jó kapcsolat visszaállítására. Ujrafogalmazták a műveleti területi parancsnok (Battle Space Owner) szerepét, erősítendő irányító funkcióját, koordináló feladatát a koalíciós erők között, valamint a nemzetközi erőforrások felhasználásában. (Baghlán tartományban a mindenkori PRT-parancsnok egyben a műveleti területi parancsnok is, vagyis tudta, aktív részvétele nélkül semmilyen művelet, illetve humanitárius és újjáépítési munka nem folyhatna a térségben.)

Egy kis kitérő: amikor arról kérdeztem a kontingensparancsnokot, hogy mi volt az alapvető különbség a hatodik és a tizedik váltás szolgálat-ellátási körülményei között, „fényévnyi” különbséget említett. A PRT-6 idején a tartományi újjáépítési csoport „magányos harcos” volt, sem az ISAF-erők, sem az afgán hadsereg és rendőrség nem volt még jelen a tartományban (az OMLT és az általuk mentorált afgán zászlóalj ekkor kezdte meg tevékenységét), a tizedik váltás mandátuma alatt viszont már jelentős koalíciós és afgán erők segítettek a sikeres feladatellátást.

A PRT-10 műveleteket tervezett és hajtott végre folyamatosan az afgán és



Bizalom erősítő találkozás.

a koalíciós erőkkel közösen a biztonság erősítése érdekében, kiemelten kezelte az afgán biztonsági erők mentorálását, valamint a helyi (kormányzati és önkormányzati) infrastruktúra kiépítését, működésének segítségét. Ebben sok minden beletartozott, amit a kontingens erőforrásai és a nemzeti korlátozások megengedtek: a péntek reggeli koordinációs reggelitől a komoly tűzszünet és készenléti (QRF) feladatokon keresztül, az egymással tűzharcot vívó afgán erők közötti békítésig.

Mindezek szemlémében a PRT-10 ugyan alacsony intenzitással, de újra megjelenhetett a távoli járások (Khost, Fereng Guzonga-e Nour, Pol-e Hesar)

## PRT-10

2011. MÁRCIUS – SZEPTEMBER

kivételével a felelősségi körzetébe tartozó összes területen. Felújították a személyes kapcsolatot a szomszédos Kunduzban települt ISAF-erőkkel, és növelni tudták jelenlétüket Dahana-y Ghori, Baghlán-e Jadid járásokban. Ehhez nagyban hozzájárult az is, hogy az egyre felkészültebb és sikeresebb afgán katonák és rendőrök, valamint az ISAF-erők meg tudták akadályozni, hogy az ellenállók Dand-e Ghori, valamint Sha-

habudin térségéből átszivárogjanak a Kandahári-öv északi részébe. Sikertült olyan törekény egységet kialakítani a különböző etnikai és politikai csoportok között, amilyen a PRT-6 idején működött.

Miután az amerikai különleges erők márciusig több mint száz ellenállót, többek között robbantási szakértőket, különböző szintű vezetőket emeltek ki, a különböző vallási és ideológiai nézetű, valamint bűnözői csoportok felretéve ellentéteiket, megpróbálták együttműködést kialakítani a „közös ellenség” ellen. A szövetséges műveletek miatti folyamatos helyváltoztatási kényszer, valamint az utánpótlás akadozása miatt



Ők már bízhatnak egy jobb jövőben: a PRT katonái óvodások között.

azonban ez nem sikerült, ezért a térségben megmaradt, sokszor elszigetelten ténykedő, etnikai alapon szerveződött bűnöző, esetenként ellenálló csoportok fő célpontjai már nem a szövetséges konvojok, hanem az afgán biztonsági erők lettek. Noha júliusban újabb ellenálló aktivitás volt tapasztalható (információk érkeztek az ellenállás vezetőinek visszavágásáról, s megszorodtak az IED-merényletek is), a megnövelt számtól és felszereltségű ellenőrző-áteresztő pont és járőrbázis telepítése, valamint a hatékony szövetséges és afgán műveletek révén az ellenállók próbálkozásait, továbbá a Baghlán tartományban alapvető etnikai egyensúlyt sikerült kordában tartani. A javuló biztonsági helyzet és a rendelkezésre álló technikai háttér (amerikai járművek, pilóta nélküli felderítő repülőgépek, helikopterek, különleges erők) lehetővé tette a PRT számára a jelenlétfenntartást, illetve annak fokozását.

Ilyen biztonsági körülmények közepette a PRT-10 újjáépítési, segélyezési feladatait főként a fő ellátási útvonalak mentén található területekre, falvakra összpontosította. Ugyanakkor az olyan járárok, települések segélyezését, ahová nem, vagy csak nehezen tudtak eljutni, a helyi vállalkozók megbízásával, illetve a lakosság behívásával oldották meg. A helyi vállalkozók megbízása esetén azonban – a távolság miatt is – roppant nehéz volt nyomon követni a pénzeszközök útját, illetve a projekteknek a lakosság körülményeire gyakorolt hatását. További problémát jelentett, hogy a járási és a kormányzati szintek között továbbra is rossz volt az információ-



Az extrém terepviszonyok a gép- és harcjárművek folyamatos karbantartását igényelték a javítórészlegről.

áramlás és a koordináció. E hivatalokra jellemző volt a kiterjedt korrupció és a hivatalnokok felkészületlensége. Noha a PRT-10 rendelkezett a Honvédelmi Minisztérium CIMIC-költségkérővel és a központi költségvetés időarányos részével egyaránt, a helyi hivatalok stratégiai tervezési hiányosságai, valamint az átláthatatlan (és gyakran változó) felelősi rendszer miatt sokszor nehéz volt az amúgy „költségtámogatott” fejlesztési projektekhez megfelelő kivitelezőket találni. Tovább nehezítette a helyzetet, hogy a tartományban jelen lévő kormányzati szervezetek saját függetlenségük megőrzése és biztonságuk miatt, a PRT CIMIC-részlegének min-



Róth Orsolya posztumusz hadnagy



Dalnoki András posztumusz hadnagy



Dr. Borbély Csaba orvos százados

den erőfeszítése ellenére is csak vonakodva „mutatkoztak együtt” a fegyveres erőkkel, és együttműködési készségük is igencsak visszafogott volt.

Mindezen gátló körülmények ellenére a tizedik váltás is folytatta tartományi újjáépítési és segélyező feladatait. Többek között a Magyar Református Szeretetszolgálat (MRSZ) által még az előző váltás idején megkezdett, az egészségügyi ellátás javítását célzó projektet (Aid4Life) is folytatták. Mandátumuk alatt adtak át ultrahang-berendezést a helyi kórháznak, és tájékoztatták az MRSZ-t, hogy a biztonsági helyzet javult, így a helyi orvosokat felkészítő csoportjuk bármikor kiutazhat Afganisztánba.

Posztív hatással volt a PRT-10 tevékenységére az is, hogy márciusban egy reintegrációs tiszthelyettes (az amerikai légierőtől), júliusban pedig egy háromfős

Civil Kapcsolatok Csoport (Civil Affairs Team) is érkezett a tartományba, akik a CIMIC-tevékenység segítése mellett a CERP- (Commander's Emergency Response Program) költségvetésből finanszírozott projekteket terveztek, egyben felügyelték is a kivitelezés folyamatát. A tartományban működő amerikai segélyszervezet, a USAID is kiegészült egy agrárszakértővel, illetve a már az előző PRT-knél is jelen lévő montenegrói, horvát és albán kollégák is óriási támogatást nyújtottak. A pénteki reggelik, és a tervező konferenciák pedig hozzájárultak az együtt ténykedő „ISAF- és UNAMA-család” közös gondolkodásának kialakításához.

Az eddig vázolt széles körű, mindenkítől százszerűteljesítményt követelő szolgálatellátás eredményeit azonban beárnyékolta a társak elvesztése. Róth Orsolya őrmester és Dalnoki And-

rás szakaszvezető társaival szállítási feladatot hajtott végre Mazar-e Sharif és Pol-e Khomri között, amikor MaxxPro típusú – páncélozott, IED ellen is határos védelmet nyújtó – harcjárművük durrdefekttel kapott, az útpadkára sodródott, majd hosszengelye mentén többször megperdulve felborult, tornyá és négy kereke is leszakadt. A balesetben két katona vesztette életét.

– Roppant nehezen tudták feldolgozni a kontingens katonái a tragédiát – mondja Szloszár alezredes. – Életem egyik legnehezebb feladata volt, hogy a letargikus hangulatot megpróbáljam megszüntetni. Meg kellett értenem velük, hogy egy idő után, a minden esti mécsesgyújtás mellett az előttünk lévő feladatokra kell koncentrálnunk, már csak azért is, hogy ne következhesen be hasonló tragédia. Sajnos, amikor már újra nevetést lehetett hallani a táborban, újabb haláleset következett be: a kontingens mindenki által szeretett és tisztelt orvosa, dr. Borbély Csaba százados szívinfarktus következtében elhunyt. Szóval semmilyen értelemben nem volt könnyű ez az időszak. Ezzel együtt ne felejtsük el, hogy csaknem háromszáz katona közel hét hónapot szolgált egy csapatként a művelési területen. Gyászolja, de felemelt fejvel jöttünk haza – tisztességes, de szomorú feladatellátás után. Búszke vagyok arra, hogy olyan katonákkal szolgálhattam együtt ebben a kontingensben, akik ilyen körülmények közepette is példamutatóan teljesítettek, és életem végéig kísérteni fog, hogy nem tudtam hazahozni mindenkit.



Utánpótlás berakása CH-47 Chinook helikopterbe.



A PRT fűszereszel rengeteg lőszerrel és robbanóanyagot semmisített meg.



**PÁPAI TERVEK**

Hazánkban járt Philip M. Breedlove vezérezredes, az Európában állomásozó amerikai légierő parancsnoka. A tábornokot udvariassági látogatáson fogadta dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter, dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke és Sáfár Albert dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság légierő haderőnemi főnöke. A megbeszéléseken szóba kerültek a jövőben Pápán, magyar részről tervezett beruházások, például a hangárépítés, a reptér multimodális szállítási csomóponttá történő fejlesztése, valamint a légi utántöltő képesség meghonosítása. A magas rangú vendég programja során megtekintette a Pápán települt NATO Nehéz Légiszállítási Ezredet is.

*Honvéd Vezérkar  
Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária*



**BIZONYÍTOTTÁK  
A FELKÉSZÜLTSGÜKET**

Ellenőrző, szinten tartó lövészeten vettek részt a szolnoki MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj harcoló beosztású katonái a táborfalvai lőtérén. A kiképzési évet indító foglalkozás keretében az RPG-7-es gránátvetők kezelői 200–300 méter távolságban lévő, álló és mozgó célokra lőttek. A 82 milliméteres aknavetőkkel az irányzók az egyéni 1/A, úgynevezett félközvetlen lőfeladatot hajtották végre (az irányzók ebben az esetben látják a célt), a mesterlővések pedig 400 és 800 méter közötti célokat küzdöttek le. Gépkarabéllyal minden katona lőtt, a 7-es számú különleges lögyakorlatot felmérés jelleggel hajtották végre; ezt minimum 70 százalékos szinten kellett teljesíteniük.

*Galambos Sándor; fotó: Rácz Tünde*

**HIDEG NAPOK**

A januári szélsőséges időjárás kemény próba elé állította a pápai bázisrepülőtér reptérkarbantartó szolgálatának katonáit. A hirtelen lehullott hó helyenként 40–50 centiméter vastagságban borította be a leszállópályát és a gurulókat; ezeket 8–10 munkagép bevetésével folyamatosan tisztították. A Repülőtér Téli Üzemeltető Készletléti Szolgálat munkáját számos nagy teljesít-



ményű hóeltakarító eszköz segítette, például az a három Rába H25, melyekre tololap, seprű, illetve sószóró is szerelhető. Az UNIMOG-járművek seprűfűjő berendezéseivel hó- és jégmentesítés lehetett tenni a pályát, a két-két MTZ és URAL típusú, tololap hómáror pedig folyamatosan takarította az utakat.

*Soproniné Szabó Éva zászlós  
Fotó: Utasi András főhadnagy*

**KITÜNTETETT KATONÁK**

Kiemelkedő kulturális és hagyományőrző tevékenysége elismeréseként, a magyar kultúra napja alkalmából, dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter és dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke díszoklevelet adományozott az MH 5. Bocskai István Lövészdandárnak. Az oklevelet dr. Lippai Péter ezredes, a dandár parancsnokhelyettese Vargha Tamás parlamenti kártól vette át. Ez alkalmából a Bocskai-dandár Hódmezővásárhelyi Helyőrségi Zenekara Bessenyei-díjat kapott, melyet a városházán tartott díszközgyűlésen adtak át. A magyar kultúra napja alkalmából Szolnokon tartott ünnepségen Magó Károly zászlóst, roncskutatót, a helyi repülőmúzeum munkatársát Laki Kálmán-díjjal, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis személyi állományát pedig Szolnok Város Sportjáért Díjjal tüntették ki.

*Honvedelem.hu; fotó: Galovtsik Gábor*



**NEM HARAP, DE FÁRASZTÓ**



Az üres beosztások feltöltésére szervezett felmérő-felkészítő foglalkozást az MH 34. Bercsényi László Különleges Művelési Zászlóalj. A toborzás zárt rendszerű volt; az alakulathoz kizárólag más katonai szervezeteknél már szolgálatot teljesítő szerződéses és hivatásos katonák jelentkeztek. A csak Pitbull néven emlegetett kiválasztó keménységét jól jelzi a 75–80 százalékos lemorzsolódás. A kiképzők a tíz nap alatt szélsőséges helyzetekben mérték fel a jelentkezők teljesítő- és problémamegoldó képességét, mentális tulajdonságait. A foglalkozás négy fázisból állt; ez biztosította azt, hogy a lehető legtöbb eltérő helyzetben, más-más körülmények között tesztelhesék a jelentkezőket.

*Galambos Sándor; fotó: Tóth László*

Óriási érdeklődés mellett rendezték meg a Nemzeti Községi Egyetem történetének második nyílt napját. A Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campusra tömegével érkeztek a fiatalok, hogy megismerkedjenek az intézmény 2013/2014-es tanévére meghirdetett alap- és mesterképzési szakjaival. A program során az MH Ludovika Zászlóalj honvédtiszt-jelöltjeinek testnevelési bemutatója, illetve a kiállított haditechnikai eszközök egyaránt folyamatosan vonzották az érdeklődőket. A JETfly-szimulátor és a lézeres céllovászat helyszínét szintén sokan keresték fel, s a vendégek a legilletékesebbektől, a honvédtiszt-jelöltektől is érdeklődhettek választott hivatásukról.

*Draveczki-Ury Ádám; fotó: Tóth László*



**PÁLYAVÁLASZTÁS ELŐTT**

## FŐTITKÁRI KÖSZÖNET

Áder János köztársasági elnök Brüsszelben megbeszéléseket folytatott Anders Fogh Rasmussen NATO-főttitkárral; magyar államfő még nem járt a NATO brüsszeli központjában azóta, hogy Magyarország 1999-ben csatlakozott a szervezethez. A találkozót követő sajtótájékoztatón Áder János elmondta: hazánk 2014 után, a jelenlegi NATO-misszió mandátumának lejártát követően is kész szerepet vállalni Afganisztánban, ha ilyen kérés érkezik. A NATO főttitkára köszönetet mondott a köztársasági elnöknek, amiért a magyar katonák részt vesznek a külföldi missziókban, egyúttal Magyarországot megbízható szövetségesnek nevezte.

MTI

Fotó: nato.int



## SZÖVETSÉGESI SEGÍTSÉG

Hende Csaba honvédelmi miniszter Litvánia, Lettország és Észtország védelmi minisztereinek meghívására háromnapos látogatást tett a három balti államban; a tárca vezetőjét elkísérte dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese is. Az út elsődleges célja a balti légtérrendszet kérdéseinek megvitatása, a Magyar Honvédségre váró feladatrendszer áttekintése volt. Mint ismert, hazánk a 2012. májusi, chicagói NATO-csúcstalálkozón jelentette be, hogy a 2015 és 2018 közötti időszakban – Gripenjei, valamint hajózó- és műszaki állománya révén – részt kíván venni a harcászati repülőképesseggel nem rendelkező, szintén NATO-tag balti országok légtérrendszeti feladatainak ellátásában.

HM Sajtóiroda; fotó: Koszticsák Szilárd (MTI)

Áder János köztársasági elnök Fodor Lajost, a Honvédelmi Minisztérium közigazgatási államtitkárát január 31-ei hatállyal felmentette tiszt-ségéből, utódjául pedig dr. Dankó Istvánt, a tárca eddigi jogi és igazgatási ügyekért felelős helyettes államtitkárát nevezte ki. Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter január 30-án közönte el hivatalosan Fodor Lajostól.

Honvedelem.hu

Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

## FELMENTÉS – KINEVEZÉS



## OSZTOZUNK GYÁSZUKBAN



Ahogy minden évben, szlovákok és magyarok idén is együtt emlékeztek meg a szlovák katonai repülés legnagyobb tragédiájáról Hejce. Az eseményen részt vett Hende Csaba honvédelmi miniszter, Martin Givác szlovák védelmi miniszter, dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke és Peter Vojtek vezérőrnagy, a szlovák fegyveres erők vezérkari főnöke is. Hét évvel ezelőtt, 2006. január 19-én Hejce közelében, a csaknem nyolcszáz méter magas Borsó-hegynek csapódott a szlovák légierő An-24-es szállítógépe; a tragédiának 42 halálos áldozata volt. Nekik a falu főterén állítottak emlékművet: a galántai Szabó László szobrászművész alkotását 2007. július 20-án, a hegytetőn kialakított emlékpark átadásával egy időben avatták fel.

Kovács Dániel

Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

## A NATO JÖVŐJÉRŐL



A NATO-tagállamok hadseregei vezérkari főnökeinek soros értekezletén vett részt dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke. Az Északatlanti Szerződés Szervezetének brüsszeli központjában megtartott tanácskozás résztvevői megvitatták a szövetség katonai képességeinek megújításával (transzformációval) kapcsolatos témákat. A 28 tagállamon kívül az értekezleten számos nem NATO-tagország hadseregének vezérkari főnöke is jelen volt a szövetség partnerségi együttműködését (pl. mediterrán párbeszéd) és a partnerek részvételével folyó műveleteit (pl. Afganisztán, Koszovó) érintő napi-rendi pontok miatt. A vezérkari főnökök külön ülésen találkoztak az orosz haderő vezérkari főnökével is, s elfogadták a NATO és Oroszország közötti 2013. évi katonai együttműködési tervet.

Honvéd Vezérkar; fotó: nato.int

## HARMINCÉVES KÍVÁNSÁG

Tímári Antal nyugállományú százados régi álma valósulhatott meg az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság segítségével: találkozhatott példaképével, Farkas Bertalan nyugállományú dandártábornokkal, az első magyar úrhajóssal, és átadhatta neki alkotását, a róla harminc évvel ezelőtt készített olajfestményt. Az ünnepélyes találkozó éppen Tímári Antal 83. születésnapjára esett. A százados 1950 és 1977 között teljesített katonai szolgálatot különböző alakulatoknál, és már gyermekkorától kezdve nagyon szeretett rajzolni, festeni. A Farkas Bertalanról készült, 70x55 centiméter méretű portrét egy fénykép alapján festette, nem sokkal a dandártábornok 1980-as üregségük után.

Draveczki-Ury Ádám

Fotó: Dévényi Veronika





Tiszta vizet a pohárba!

# VÍZFORRÁS 2013

A MAGYAR HONVÉDSÉG BIZTOSÍJTJA AZ EGÉSZSÉGES IVÓVIZET JANUÁR ELSEJÉTŐL AZOKON A TELEPÜLÉSEKEN, AHOL A VÍZ ARZÉNTARTALMA TÚLLÉPI AZ EURÓPAI UNIÓ ÁLTAL MEGSZABOTT HATÁRÉRTÉKET. A VÍZFORRÁS 2013 FELADAT A TERVEK SZERINT ÉV VÉGÉIG TART, A VÉGREHAJTÁSÁBAN TÖBB MINT HÁROMSZÁZ KATONA VESZ RÉSZT.

**H**azánk 123 településén több mint 340 ezer ember egészségét veszélyezteti a kutak arzénszennyezettsége. A kormány tavaly szeptemberben határozott arról, hogy az ivóvízminőség-javító program keretében megvalósuló beruházásokat felgyorsítja; a tervek szerint az érintett településekre közel kétszáz víztisztító konténerrel telepítenek majd. A nemzeti fejlesztési miniszternek és a belügyminiszternek kell felülvizsgálnia a projekt ütemtervét, feltárni a gyorsítás lehetőségeit. Az eddigi, literenkénti 20 mikrogramm helyett a szigorúbb, 10 mikrogrammos határértéket kell teljesíteni. Az átmeneti időszakban viszont a hadseregnek kell gondoskodnia az érintett települések ivóvízellátásáról. A végleges megoldást azok a saját fejlesztésű, magyar szabadalomként bejegyzett víztisztító beren-



MAGYAR HONVÉD

dezek jelentik majd, amelyek gyártására és telepítésére a Honvédelmi Minisztérium kapott megbízást a kormánytól.

A feladat végrehajtásában az MH Összhaderőnemi Parancsnokság alárendelt alakulatainak több mint háromszáz katonája vesz részt. Kilencvenöt 1 köbméteres vízutánfutóval, tizennyolc 8 köbméteres vízszállító teherautóval és öt, óránként 900 liter kapacitású TTR18–28 automata tömlőtasakos csomagoló berendezéssel biztosítják a veszélyeztetett körzetekben élők egészséges ivóvizét. Domján László vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka magazinunknak elmondta: a települések listáját a



Az Európai Unió szabályozása alapján az ivóvíz arzéntartalma nem haladhatja meg a 10 mikrogramm/litert. Fontos azonban tudni, az EU a határérték megszábasakor a nyugat-európai arzénterhelést vette figyelembe, ahol a tengeri hal-fogyasztás lényegesen meghaladja a hazai fogyasztást – a tengeri élőlények arzéntartalma igen magas. Napi 100 mikrogramm arzén elfogyasztása még nem okoz problémát, a nyugat-európai lakosok a tengeri élőlények fogyasztásával átlagosan napi 80 mikrogramm arzént juttatnak szervezetükbe. Ezen adatokból kiszámolható, hogy a legmagasabb arzéntartalmú ivóvizet fogyasztó hazai lakosok napi 3 liter víz elfogyasztásával érik el nyugat-európai terhelést.

Forrás: [www.elsegely.hu](http://www.elsegely.hu)



Belügyminisztérium önkormányzati koordinációs irodája állította össze. Az érintett önkormányzatokkal a honvédség folyamatosan tartja a kapcsolatot; már több település is jelezte, hogy csatlakozni szeretne a programhoz. A tervek szerint pedig áprilistól önkéntes művelési tartalékosok is részt vesznek majd a munkában. A katonák az egyliteres zacskós vizet az érintett városokban, meghatározott elosztó pontokon rakják ki, a kisebb településekre pedig a hatóság által kijelölt, úgynevezett víznyerő helyeken feltöltött vízszállító szerelvényekkel viszik a vizet. Egy személy



MAGYAR HONVÉD

részére naponta két-három liter vízzel számolnak. A tartályok és a csomagoló berendezések megfelelnek az egészségügyi előírásoknak. A felkészítés időszakában elvégzett kötelező tisztítást és fertőtlenítést követően a vízminőséget a hatóság ellenőrizte. A vizeszacskók töltését két helyszínen, a csongrádi vízműnél négy, Izsákon pedig egy csomagolóval végzik.

A feladat végrehajtására vezényelt katonák tavaly decemberben kezdték meg a felkészülést, a két ünnep között is dolgoztak. A vízszállító szerelvények január elsején, reggel 6 órakor indultak a kijelölt víznyerő pontokhoz, a végrehajtók közül ezért sokan a szilvesztert a laktanyákban töltötték. Az elmúlt másfél hónap tapasztalatai azonban bebizonyították, hogy áldozatvállalásuk nem volt hiábavaló: a katonák segítségét nagyon kedvezően fogadták az érintett települések lakói. A feladat végrehajtását az év elején Fodor Lajos, a Honvédelmi Minisztérium köz- igazgatási államtitkára a Tolna megyei Kajdacson és Bács-Kiskun megyében, Izsákon ellenőrizte, Vargha Tamás parlamenti államtitkár és Domján László vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka pedig ja-



nuár közepén a Fejér megyei Polgárdi-Tekerespusztán tekintette meg a víz- osztást. Mindhárman kiválóra értékelték a végrehajtásban részt vevő állomány munkáját.

Ilyen feladatot a honvédség még nem hajtott végre. Nem lehetett rá rutinból felkészülni, elővenni a tavalyi tervek és

átjavítani rajtuk a dátumot. Tapasztalatok hiányában minden parancsnoknak saját belátása szerint kellett döntenie a munka megszervezéséről. Kilián Nándor dandártábornok, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis parancsnoka például úgy határozott, hogy kiküldött egy harmincfős vízszállító csoportot. Ennek tagjai a bázis különböző főnökségeitől és alegységeitől vezényelték a feladat végrehajtására. A vezénylés időtartama attól függ, hogy kit és mennyi időre tudnak kivonni a kiképzési és harcckészültségi feladatok végrehajtása alól.

Kilián tábornok tapasztalatai szerint a bázis katonáit szívesen fogadják az érintett településeken, sőt Fülöp-szállás önkormányzata utólag kérte, hogy csatlakozhasson a programhoz. A kecskeméti kétnaponta 2000 liter zacskós vizet szállítanak az izsáki csomagolóólól – az egyik víznyerő helyük is itt van, a másik pedig Kiskunmajsán. Az első hét tapasztalatai alapján újratervezték a szállítási útvonalakat: a korábbi sugárirányú ellátás helyett két, hurokhoz hasonló útvonalat határoztak meg. Ennek köszönhetően pedig sikerült a felére csökkenteni a naponta felhasznált kilométer mennyiségét.



# TÁBORI POSTA

## A HONVÉDEK JOGÁLLÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY

AZ ORSZÁGGYŰLÉS 2012 DECEMBERÉBEN NAGY TÖBBSÉGGEL FOGADTA EL A MAGYAR HONVÉDSÉG HIVATÁSOS ÉS SZERZŐDÉSES KATONÁINK JOGÁLLÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYT FELVÁLTÓ JOGSZABÁLYT, A HONVÉDEK JOGÁLLÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYT (HJT.), MELYET – SZINTE PÉLDA NÉLKÜL ÁLLÓ MÓDON – A BENYÚJTOTT TERVEZETHEZ KÉPEST VÁLTOZATLAN FORMÁBAN, MÓDOSÍTÁS NÉLKÜL SZAVAZOTT MEG A TISZTELT HÁZ. AZ ÖSSZES RENDELKEZÉSÉT TEKINTVE 2013. JÚLIUS ELSEJÉN HATÁLYBA LÉPŐ HJT. FONTOSABB ELEMEIRŐL A HONVÉDELMI MINISZTERIUM JOGI FŐOSZTÁLYÁT VEZETŐ DR. BALOGH ANDRÁS JÓZSEF ALEZREDES ÉS A HUMÁNPOLITIKAI FŐOSZTÁLYT IRÁNYÍTÓ KOVÁCS TAMÁS ADOTT TÁJÉKOZTATÁST MAGAZINUNKNAK.



Az új törvény megalkotásának igénye már 2011-ben felvetődött, de akkor végül csak egy átfogó módosítás született. Ezzel párhuzamosan elkészült, és 2011 nyarán ki is adták a Magyar Honvédség 2012–2021 közötti időszakra vonatkozó humánstratégiáját; e dokumentum foglalja össze azokat az alapelveket és célokat, amelyek biztosítják a Magyar Honvédség feladatainak ellátásához szükséges humán feltételrendszert. E feltételrendszer kialakítását is célozta az új jogállási törvény megalkotása, amelynek egyik alapja az elfogadott humánstratégia volt.

### MINDEN KATONA – HONVÉD

Az új hjt. részben keret törvénynek tekinthető, mert mindent tartalmaz, amit kell, de annál többet nem. Vagyis nem jellemzi az a túlszabályozottság, mint az előző jogállási törvényt. Célja elsősorban a katonai szolgálattal, mint sajátos közszolgálattal együtt járó többletkötelezettségek és többletjogosultságok harmonizálta, a társadalmi, a nemzetközi és a jogi környezet igényeinek megfelelő szabályozása. Olyan feltételeket kíván rögzíteni, amelyek

biztosítják, hogy feladatai ellátáshoz a honvédség szükséges számú és összetételű, megfelelően képzett és kiképzett, motivált, elhivatott katonával rendelkezzen.

Tekintettel a szolgálati viszony sajátos közszolgálati jelle-



Dr. Balogh András József alezredes



Kovács Tamás





**Jellegétől függően a külföldi szolgálat a hazaiaktól kisebb-nagyobb mértékben eltérő szabályok alkalmazását teszi szükségessé. Ezek is megjelennek az új hjt.-ben.**

gére, a hjt. közelebb áll a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvényhez, mint a Munka törvénykönyvéhez, jogintézményeit – a közszolgálati életpályák összehangolására vonatkozó követelményt szem előtt tartva, a célok megvalósítása érdekében – azonban csak annyiban veszi át, amennyiben az megfeleltethető a katonai szolgálatra jellemző sajátosságoknak. Hasonló alapelvek érvényesülnek a fegyveres (rendvédelmi) szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény rendelkezéseivel való összehasonlításban is.

A hatékony működés érdekében alapelv volt a korábbiakhoz képest egyszerűbb és átláthatóbb szabályozás kialakítása, a bürokrácia csökkentése, a személyügyi folyamatok racionalizálása, valamint a törvényi szabályozást nem igénylő tárgykörök rendeleti szintre utalása. Az utóbbira tekintettel a törvényi szintű szabályozást nem igénylő kérdésekben részletes rendeletalkotási felhatalmazást biztosít egyrészt a kormány, másrészt az a honvédelemért felelős miniszter részére.

Címe szerint ez a törvény a honvédek jogállásáról szól, azt

viszont tudnunk kell, hogy a „honvéd” alatt ma már nem a rendfokozat nélküli katonát értjük, ennél jóval szélesebb spektrumot fed le ez a kifejezés. A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény (hvt.) értelmű rendelkezése szerint ugyanis e körbe tartozik mindenki, aki tényleges szolgálatot teljesít: a hivatásos katona, a szerződéses katona, a tényleges szolgálatot vállaló önkéntes tartalékos, továbbá a tiszt- és altisztjelölt. Érdekesség, hogy az új jogállási törvény rövidítése is hjt., vagyis ugyanaz maradt, mint a jelenleg még hatályosé.

## ÉRDEMI VÁLTOZÁSOK

A törvényben helyet kaptak a jellemzően minden honvédre nézve kötelező magatartási szabályok, továbbá azok a rendelkezések, amelyek a szolgálati viszony létesítésével, módosításával, megszűnésével és megszüntetésével, tartalmával, a szolgáltatelljesítési idővel, az illetmény-, a támogatási- és a juttatási rendszerrel, a fegyelmi és a kártérítési felelősséggel, a méltatlansággal, valamint a jogorvoslati jog gyakorlásával kapcsolatosak.

A korábbival szemben az új hjt. önálló fejezetben tárgyalja a külszolgálatot teljesítő katonákra vonatkozó – jogaikat, kötelezettségeiket tartalmazó – előírásokat. A törvény szintén részletesen foglalkozik az önkéntes tartalékos katonák speciális jogállásával, melynek jogszabályi alapját egyébként az alaptörvényben és a hvt.-ben is lefektették.

Fontos változás következett be a próbaidők kikötése tekintetében. A szerződéses állomány vonatkozásában ugyanis annak időtartama a korábbi katonai szolgálat függvényében differenciálttá válik: a pályakezdő esetében 6 hónap, a honvédség kötelékébe megszakítással visszatérő volt szerződéses katonánál pedig 3–6 hónap, azaz mérlegelés alapján a próbaidő ez esetben rövidebb is lehet. A munkáltatói jogkört gyakorló mérlegelési jogkörében 0–6 hónapig terjedő próbaidőről dönthet akkor, ha a szolgálati viszony a közszolgálat más területeiről történő áthelyezéssel létesül. Az új szabályozás tehát rugalmasságot biztosít mind a katonai szervezetnek, mind az egyénnek.

A törvény szerint a jövőben a közkatona mellett a szerződéses, katonai végzettséggel nem rendelkező pályakezdő tiszt és altiszt is rendfokozat nélkül teljesít szolgálatot mindaddig, amíg át nem esik a kötelező alapképzésen, s nem teszi le tisztí vagy altisztí esküjét.

Szintén újdonság, hogy a mindenkoris vezérkari főnök megbízatása eszentül határozott időre, öt évre szól; a kinevezés ugyanakkor további öt évvel meghosszabbítható. A törvényalkotók szándéka szerint e passzus biztosítja azt, hogy a katonai felső vezetés a politikától függetlenül végezhesse munkáját.

Magasabb beosztásba helyezésként lesz egyfajta „rendfokozati próbaidő”, azaz egy évig nem kötelező, bár nem is tilos az előléptetés. Ennek célja, hogy ne éгesség fel a katona mögött a híd, tehát ha mégsem váltána be a hozzá fűzött reményeket, úgy legyen mód a visszahelyezésére. Egy év után azonban a minősítést alapul véve a munkáltatónak döntenie kell arról, hogy a katona magasabb rendfokozatba léphet-e, vagy sem.

A hjt. új elemként tartalmazza az úgynevezett mozgó, vagyis a viselt rendfokozatnál ideiglenesen egygel magasabb vagy alacsonyabb rendfokozat megállapításának törvényi le-



**A törvény egyik újdonsága, hogy önálló fejezetben tárgyalja az önkéntes tartalékos katonákra vonatkozó előírásokat.**

hetőségét. Lényege, hogy határozott idejű beosztások esetén (legyen szó hazai vagy külföldi szolgálatról) a vezénylés időtartamára érvényes rendfokozatot biztosít a katona számára. Ennek szellemében a jövőben például ezredes is betölthet tábornoki NATO-beosztást, feltéve, ha valamennyi, az adott feladat ellátásához szükséges kritériumnak megfelel – leszámítva persze a rendfokozatot. Az új jogintézmény bevezetésével a Magyar Honvédség nem „termeli” soron kívül és idő előtt a magasabb rendfokozatúakat, mindazonáltal megadja annak lehetőségét, hogy határozott idejű megbízatása lejártával (és az eredeti rendfokozatának visszaállításával) akár korábbi beosztásában is folytathassa hivatását a katona. A mozgó rendfokozatot egyébként számos ország, például az Egyesült Királyság, Olaszország, Szlovákia vagy Svédország haderejében is alkalmazták.

A törvény értelmében hosszabbak lesznek a várakozási idők is, ami az új, hosszabb pályaképhez igazodik, és megteremt annak feltételét, hogy a katonák még általános előmeneteli rend esetén is a lehető legtovább maradhassanak a honvédség kötelékében. Fontos látni, hogy a speciális előmeneteli rendbe tartozó beosztások esetén, adott pozícióban továbbra sincs előmeneteli kényszer, vagyis maximális várakozási idő. A szerződéses szolgálat időtartamának 20 éves határát pedig már egy korábbi törvénymódosítás során megszüntették.

A jövőben ismét nyilvánosan hirdetik ki a jogerős fegyelmi határozatokat – a jogalkotók szándéka szerint preventív céllal. A részleteket miniszteri rendelet fogja szabályozni, természetesen annak figyelembevételével, hogy a rendfokozat tekintélye nem csorbulhat. A fegyelmi határozatokat tehát nem hirdethetik ki alacsonyabb rendfokozati állománykategória előtt.

## STABÁLYOZNI – MEGFELELŐ SZINTEN

Az elismerésekről szóló fejezet – feltűnő módon – teljes mértékben eltűnt az új törvényből. Ennek jogelméleti, jogdogmatikai oka van: a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kiittintéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény (más néven címertörvény vagy elismerési törvény) ugyanis elismerések alapítására és adományozására ad felhatalmazást a kormány tagjainak, így a honvédelmi miniszternek is. Ennek tükrében pedig nincs szükség újabb törvényi felhatalmazásra, elegendő a részleteket rendeleti szinten szabályozni. Hasonló okból nem szerepel a törvényben részletesen a nyugállományúak szociális és kegyeleti juttatása sem: a jogszabály az általános keretet biztosítja, egyézersmind felhatalmazást ad a miniszternek, hogy rendeletben rögzítse a részletszabályokat.

Apróságként tűnő változásokként említsünk meg, hogy ahol a társadalombiztosítási jogszabály engedí, ott a jogalkotók az „anya” szót „szülő”-vel helyettesítet-

tek, így nyitva az apák irányába is, s megszűnik a végzettség (például mk., okl. mk.) jelzése a rendfokozat előtt. Ennek oka, hogy a katonai hierarchiában kevésbé lényeges az eredeti végzettség, illetve azok többségét (közgazdász,





A jövőben minden, tényleges szolgálatot teljesítő katona honvéd lesz, így az altisztek is.

vegyvédelmi, igazgatási stb.) eddig sem jelölték. Az új szolgálati törvény keretei között – néhány szükségszerű kisebb változtatástól eltekintve – lényegében a mostanéhoz hasonló struktúrájú és működési mechanizmusú illetményrendszert alakítottak ki. A pályaképhez újfajta illetményrendszert is kidolgoztak, azonban ennek bevezetését az ország teherbíró képessége, valamint a különféle közszolgálati életpályák ösz-

szehangolása, illetve a kormányzati szinten kialakítandó új, egységes szemléletű kompenzációs rendszer alapvetően befolyásolja.

### A MUNKA NEM ÉRT VÉGET

A megfelelő szakmai színvonal biztosítása érdekében a törvény egyes honvédségi szervezeteknél (például a Honvédelmi Minisztériumban, a Honvéd Vezérkarban, a tárcsa háttérintézményeinél vagy a hatósági feladatokat ellátó szerveknél) szolgáló katonák számára előírja a közigazgatási alapvizsga megszerzését. E kötelezettség teljesítésének elmulasztása – a kormánytisztviselők esetével ellentétben – ugyan nem jár a szolgálati viszony megszüntetésével, de az állomány tagja nem foglalkoztatható tovább a közigazgatási alapvizsgához kötött beosztásban. A főszabály szerint a felkészülésre és a vizsgára egy évük van az érintetteknek, de a törvény úgynevezett átmeneti rendelkezése értelmében a 2013. július elsején már szolgálati viszonyban állók három év haladékat kapnak.

A honvédek jogállásáról szóló törvény érdemi tartalma 2013. július elsején lép hatályba, bár néhány, más törvényt módosító rendelkezése már 2013. január 1. óta hatályos. A szakemberekre ugyanakkor még rengeteg feladat vár, hiszen minden, a hjt.-n alapuló vagy azzal összefüggő rendeletet újra kell írni. A várhatóan március végéig tartó munka során egyfajta ésszerűsítésre is lehetőség nyílik: célszerű lenne ugyanis, ha egy témakörre, területre csak egy rendelet vonatkozna, ellentétben a jelenlegi gyakorlattal. Konkrét példával élve: most külön-külön rendelet foglalkozik a Magyar Honvédség, illetve a katonák kártérítési felelősségével, sőt, a behajthatatlan károk leírásával, amit egyetlen kártérítési rendeletbe lehetne „összegyúrni” úgy, hogy annak egyik része vonatkozna a szervezetre, másik része pedig az egyén kártérítési felelősségére. Ez hosszabb távon nemcsak a felhasználók, hanem a kodifikációért felelős szakemberek dolgát is jelentősen megkönnyítené.

Feith László

Fotó: D. V., G. G., K-N. M., R. T.

JÉG ALATTI MERÜLÉSRE KÉSZÜLNEK A SZOLNOKI MH 25/88. KÖNNYŰ VEGYES ZÁSZLÓALJ BÚVÁRAI. FOLYAMATOSAN BÖNGÉSZIK A METEOROLÓGIAI ELŐREJELZÉSEKET, NAGYON VÁRJÁK MÁR AZ IGAZI TELET, A KEMÉNY HIDEGET. BÍZNAK BENNE, HOGY FEBRUÁR UTOLSÓ HETEIBEN VÉGRE BEFAGY A HOLT-TISZA.

## Akiknek muszáj rétegesen öltözködni



# MAJD HA FAGY!

Jégátelkélő létesítésére és üzemeltetésére, a csapatok befagyott folyón történő átkelésének biztosítására: jég alá merülésre készülnek a szolnoki könnyű vegyes zászlóalj búvárai. Ezeket a speciális képességeket nem lehet laktanyai körülmények közt modellezni, a tanteremben, az alakulótérben vagy a medencében elsajátítani. A hideg vízi merülés gyakorlásához igazi télre, dermesztő hidegre és befagyott folyóra van szükség. Bár az elmúlt másfél évtized tapasztalatai azt mutatják, hogy ilyen, a kiképzés szempontjából ideális időjárással csak két-háromévente lehet számolni, a katonai búvárok most mégis abban bíznak, hogy az elmúlt évhez hasonlóan, idén februárban is befagy majd a Holt-Tisza laktanya melletti szakasza.

A hideg vízi merüléshez szükséges felszereléseik, technikai eszközeik karbantartását és javítását már elvégezték, már csak azokra a „remek”, hideg napokra várnak.

– A zászlóaljnál felderítő- és mentőbúvárok teljesítenek szolgálatot, a szörend pedig ebben az esetben nagyon fontos – mondja felszerelésének rendezgetése közben Smirer Tamás törzsőrmester, első osztályú búvár, a műszaki búvárok egyik rajparancsnoka, a februárra tervezett hideg vízi merülés vezetője. – A rajok tagjai ugyanis alapvetően felderítő és műszaki katonák és csak másodosztan látnak el búvárfeladatokat. Ennek ellenére közülük mindenkinek meg kell tapasztalnia, hogy milyen érzés dermesztően hideg vízben, a jég alatt, rossz

látási körülmények közt dolgozni. Hiszen a zászlóaljnuk alaprendelkezéséből adódik, hogy bármikor, bármilyen időjárási körülmények közt képesnek kell lennünk a feladat végrehajtására. A legszélsőségesebb körülmények közt is helyt kell állnunk, fel kell készülnünk a legváratlanabb eseményekre is.

A jég alá merülés a befagyott folyón való átkelés biztosításának egyébként csak az egyik, viszont kétségtelenül a leglátványosabb része. Úgynevezett zárt téri merülésnek számít, ami azt jelenti, hogy a búvár nem tud függőleges irányban a víz felszínére jutni. A jég alatt csak saját szakmai felkészültségére és a biztosító kötélt végén lévő társára számíthat. „Alapesetben” azonban az átkelőhelyet biztosító búvároknak nem



A július elsején hatályba lépő jogszabály olyan feltételeket kíván rögzíteni, amelyek biztosítják, hogy a honvédség megfelelően képzett, kiképzett és motivált állománnyal rendelkezzen.



kell a fagyos vízbe merülniük, erre csak akkor van szükség, ha egy katona alatt beszakad a jég, vagy technikai eszköz merül el a folyóban.

Búvárberkekben az extra mély merülés mellett a zárttéri merülés számít még igazi szakmai kihívásnak, alapos felkészülés kell tehát ahhoz, hogy valaki egy lékbe ereszkedhessen.

– A jelölteknek először a jég alá merüléshez használatos felszerelésekkel kell „megbarátkozniuk”, mert ezek az eszközök szinte minden szempontból eltérnek a hagyományostól – teszi hozzá a merülésvezető. – A felkészülés a medence szélén, elméleti foglalkozással kezdődik, utána pedig a búvárok megtanulnak felöltözni. A hideg vízi merülésekhez ugyanis speciális öltözet szükséges. Mi a Viking típusú, gumiból készült szárazruhát használjuk, mert ezek túlméretezettek, vastagon alájuk lehet öltözni. A ruha után a felszerelés felvétele következik, amiből nálunk két-fajta van rendszeresítve: az SLB-92 és a PSS-DIVE típusjelű. Az előzőhöz tartozik még egy AGA II-es, úgynevezett teljes álarcos (fullface) maszk és egy BT-2005 típusú búvártelefon is.

Biztonsági okokból minden búvár csak két palackkal merülhet a jég alá. A palackok 10 liter űrtartalmúak, 200 bar nyomással 2000 liter levegőt lehet beléjük préselni. A hideg vízi merülések alkalmával ugyancsak előírás a zárt rendszerű, úgynevezett fagymentes nyomáscsökkentő használata. Attól függően, hogy milyen súlyú ólomövet csatol magára a búvár, a teljes felszerelése 45-50 kilót nyom.

– Miután a búvár felöltözött, bemeleg a medencébe és lesüllyed az aljára – szakaszolja a felkészítés kötelező menetrendjét Smirer törzsőrmester. – Semmit nem kell csinálnia, csak szokni a felszerelést és a búvártelefon használatát. A víz alatt ugyanis másként kell beszélni, mint a szárazföldön: a szavakat nagyon lassan és tagoltan kell ejteni, mert a maszkból kilélegzett levegőbuborékok erős háttérzaja miatt a normál sebességű beszédet a parton álló társ nem érti meg. A következő lépésként a ruhában lévő levegő mennyiségének szabályozását kell megtanulni. Süllyedéskor ugyanis a búvár teste és a gumiruha közt lévő levegő a nyomás növekedése miatt összesűrűsödik, vákuum képződik, ami rázippantja a búvár testére a ruhát. Olyan ez, mint egy harapás, csúnya, nagy vér-



vom őket és megbeszéljük tapasztalataikat. A befagyott folyóban ugyanis előfordulhat, hogy valakinél előjön a bezártságtól való félelem. Amennyiben úgy tapasztalom, hogy minden rendben van, megint beküldöm a vízbe, de ekkor a búvártelefon segítségével már „mozgatom” is egy kicsit: pár méteres körben kell keringenie a jég alatt, a lék széle körül. Ezt egy kiadós pihenő követi, majd a harmadik alkalommal már nagyobb távolságokra küldöm a léktől. Akik biztonságosan mozognak a vízben, azoknak pedig azt is megengedem, hogy feltapadjanak a jég aljára és a sekélyebb vízben mászkálhatnak, nézelődhetnek is egy kicsit. Télen ugyanis sokkal tisztább a víz, mint nyáron, mert a melegben benne lebegő apró állatok a hidegben elpusztulnak. A Holt-Tiszában például ilyenkor a nyári 30 centiről akár egyméteresre is megnőhet a látótávolság.

A katonai búvárok által használt korszerű felszereléssel akár 30-40 percet is

A jég vastagságára a színéből is következtetni lehet: a sötétkekes árnyalatú vízjég a legtömörebb és a legerősebb, az átkelő kiépítések ezt kell alapul venni. A fehér, áttetsző fagyott hó teljesen megbízhatatlan. A 3 centiméter vastagságú vízjég még nem alkalmas biztonságos átjáró kiépítésére, a 14 centi vastag jég viszont már elbír egy UAZ-t. A katonák egyes sorban, 10 méteres távokzt tartva, a 4 centis jégen is áthaladhatnak. A gépjárművek a jégen csak egyes sebességfokozatban haladhatnak, sebességet nem szabad váltani és tilos fékezniük. Egy jégátkelőnél csak egyik irányban lehet közlekedni, a visszaúthoz, tőle 100 méter távolságra, másikat kell berendezni; mindkét irány esetében kötelező a tartalék átkelőhely kialakítása is.

Amennyiben szükséges, az átkelő jegét fából vagy homokzsákokból készített, vízzel feltöltött keret alkalmazásával lehet vastagítani. Fontos szabály: a megfelelő jégvastagság eléréséhez több rétegben kell megfagyasztani a vizet.



aláfutásokat okoz. Ennek megelőzésére a palackból megfelelő mennyiségű levegőt kell adagolni a ruha alá. Emelkedéskor viszont minden fordítva történik: csökken a nyomás, a levegő kitágul és megnövekszik a felhajtóerő. Az a búvár pedig, aki nem tudja kiengedni a felesleges levegőt, hatalmas sebességgel csapódik a jégtábla aljához. A medencei felkészülés a kiszintezés gyakorlásával zárul, amikor is pont annyi levegőt kell a ruha alá engedni, hogy a

felhajtóerő és a búvár súlya egyenlő legyen. A katona ilyenkor lebeg a vízben.

A lék közelébe csak a hideg vízi merülés felszereléseit normál körülmények közt, készség szinten használó búvár mehet. Első alkalommal azonban ő is csak „megmártózik” a jéges vízben.

– A készülékpróba után a jég alá először merülőeknek csak annyi a feladatuk, hogy belesüllyedjenek a lékbe – avat be újabb részletekbe a merülés tervezet vezetője. – Aztán rögtön felhí-

lehet dolgozni a fagyos vízben, egészségkárosodás nélkül. A jég alatt eltöltendő időt, a búvár magával vitt oxigénjének mennyisége mellett, az egyéni állóképesség határozza meg. Az úgynevezett egyharmados szabályt azonban a feladatok tervezésekor minden esetben szigorúan be kell tartani: a merüléshez, a munkavégzéshez és a feljövételhez rendelkezésre álló oxigénnek csak a kétharmadát szabad felhasználni. A maradék egyharmad a biztonsági tartalék.



A SZOLNOKI HELIKOPTERBÁZIS EGY FÉLREESŐ, AZ EJTŐERNYŐK SZÁRÍTÁSÁRA HASZNÁLT ÉPÜLETÉBEN TALÁLHATÓ A SEKICS, A SPECIÁLIS EJTŐERNYŐS KIKÉPZŐCSOPORT, AZAZ A HAZAI EJTŐERNYŐS KIKÉPZÉS KÖZPONTJA.

# UGRÓISKOLA

**Pontosan,  
nagy szélben is**

A 2008 óta létező szolnoki speciális ejtőernyős kiképzőcsoporthól, valamint a modern hadviselésben ma már elengedhetetlen léggéllás ernyőkről, az alkalmazásukhoz szükséges komplex kiképzési folyamatról Lázár Tibor százados, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis repülőműveleti főnökségéhez tartozó ejtőernyős-kiképző részleg vezetője és Kollár Gábor százados, a SEKICS parancsnoka beszélt magazinunknak. Mindketten ismert és elismert tagjai a hazai

ejtőernyőzésnek: Kollár százados részt vett a tavalyi, Dubaiban megrendezett világbajnokságon, ahol a magyar ejtőernyős katonaválogatott a harmadik helyezést szerezte meg. Lázár Tibor 2226, míg Kollár Gábor 5900 sikeres ugrással büszkélkedhet.

Egy „alulról jövő kezdeményezés” találkozott a „felülről érkező támogatással” – röviden így lehetne összefoglalni a szolnoki „eje-központ” kialakulásának kezdeteit. Történt mindez 2008-ban, ami-



kor is egy kezdeményezés nyomán – a Honvéd Vezérkar, illetve összhaderőnemi parancsnokság támogatásával – létrehozta az egységes ejtőernyős-kiképző iskolát. Célzerűségi alapon éppen ott, ahol az ejtőernyők mellett a szükséges repülőeszközök, különböző terepviszonyok, akkreditált ejtőernyő-javító műhely is rendelkezésre áll. Ez a hely nem lehetett más, mint Szolnok.

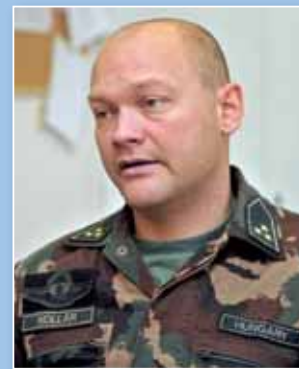
A SEKICS úgy működik, mint egy ejtőernyős-iskola. Oktató szakemberei

nemcsak tapasztaltak, hanem hitelesek is, legyen szó parancsnokról vagy épp egy segédoktatóról. Az önálló alegységként, századszintű szervezetként működő csoportban az altiszti kategória van túlsúlyban – itt és a levegőben nem a csillagok száma, hanem a tapasztalat számít.

Így van ez a léggéllás ejtőernyővel ugrók képzése esetén is. A hét képzési terület között szerepel a léggéllás szegmens. A tematikusan felépített, egymásra épülő képzési feladatokból álló oktatás végén az ugró képes lesz éjszaka, fegyverrel ugorva, a számára kijelölt 300x300 méteres területen belül biztonságosan földet érni.

A képzés megkezdésének szigorú feltételei vannak. Alapfeltétel a megfelelő beosztás, a bővítt (kupolaernyővel végrehajtott) ejtőernyős alapképzés sikeres elvégzése, s persze a léggéllás ernyőkhöz szükséges egészségi alkalmasság.

A léggéllás képzés során összesen 40 ugrást hajtanak végre, folyamatos ellenőrzéssel, oktatói kísérettel. Az első öt ugrást bekötött ernyővel, majd a következő tízet oktatóernyővel, de már szabadeséssel kezdve hajtják végre. A további 25 ugrás során egyre bonyolul-



tabb feladatokat teljesítenek, végül már akár éjszaka is, nehéz, ismeretlen terepen kell földet érniük. A kiképzés során nagy szerepet kap a videokamera, ugyanis minél több ugrást igyekeznek digitálisan is rögzíteni a későbbi elemzéshez. Általános tapasztalat: az ugró saját hibáinak „moziójából” tanul a legtöbbet, hiszen más valamit elmondani, és megint más megmutatni azt, hogy személy szerint ki mit rontott el, vallják Szolnokon. Az amerikai gyártmá-



MC-4 HC ernyő

Kupola felülete: 34,8 m<sup>2</sup>

Fesztávolság: 8,7 méter

Hőrhossz: 4 méter

Cellák száma: 7

Max. terhelhetőség: 182 kg

Max. süllyedési együttható: 3:1

Vízszintes sebesség:

6,7–11,17 m/s



nyú MC-4 (szabadesés) és MC-5 (bekötött, illetve szabadesés) taktikai léggéllás ernyőkkel nagy magasságból végrehajtott ugrási feladatokat is elláthatnak a katonák. A képzés során 3000 méter magasságra jutnak el az ejtőernyősök, de az ernyőhöz kapcsolódó felszerelés speciális létfenntartó rendszerén képes nagyobb magasságból is biztosítani a katonák célba érkezését. A három kilométernyi magasságban nem csupán a (technikai ruházzal „kivédhető”) hi-

deg, hanem az oxigénhiány is kihívást jelent. A két oxigénpalackból álló felszerelés első, egy mozdulattal lecsatolható palackját a kiugrásig használják a repülőgépfedélzetén. Szolnokon van olyan, a repülőgépek oxigénrendszeréhez csatlakoztatható, de saját belső palackkal is ellátott eszköz, amely nyolc ejtőernyősnek elegendő csatlakozási lehetőséget képes szolgáltatni. Sőt, a Pápan állomásozó C-17A Globemaster III-asokon már eleve ki van építve a



Az ugró törzsére rögzített zsákba kerülhetnek a feladat végrehajtásához szükséges eszközök.

Az ejtőernyős súlya és felszerelésének tömege nem lehet 182 kg-nál több.

szabványos, vékonycsöves oxigéncsatlakozási rendszer, így ezzel a géppel még könnyebb ilyen feladatot végrehajtani.

Az ugró hátán egy tokban helyezkedik el a fő- és a mentőernyő is. Ezek teljesen egyformák, így például egy csoportos ugrás során nem okoz gondot az esetleg tartalékernyőt használó katonára nagyobb merülési sebessége. Ráadásul arról sem szabad megfeledkezni, hogy az ugrón jellemzően 45–50 kilogramm tömegű felszerelés is lehet, amely már megfelelő felületű ernyőt igényel a sérülésmentes földet éréshez.

Ha a nagyobb repülési távolság a lényeges, akkor a nagy magasságú ugrást néhány másodperc múlva már követi is

az ernyő nyitása. Mivel a légcéllás ernyő egy szárnyprofil képez, az ugrás magasságától, és persze a széliránytól függően akár több tíz kilométert lehet repülni. Persze az ernyő irányítása (kivált, ha az ugró hosszú fegyvert, például mesterlövészfegyvert visz magával), valamint a navigáció (főleg éjjel vagy rossz időjárási viszonyok között) mindig igen nagy feladatot jelent.

Ha azonban a gyorsaság a lényeg, akkor az ugró egészen alacsony magasságig stabil zuhanásban marad, így nagyjából 180 kilométer/órás sebességgel közeledik a célterület felé. Itt is kritikus fontosságú (főleg éjszaka, amikor nem látszik a talaj) a saját világitással rendelkező magasságmérő. Ha baj van, s az ugró elve-

szíti eszméletét például egy bepörgésnél, az ugró szervezetét érő nagy centrifugális erő miatt, akkor egy biztonsági rendszer 500 méter magasságban ernyőt nyit.

Sokkal nagyobb gyakorlati végrehajtási lehetőségeket biztosít a légcéllás ejtőernyő-kupola: akár 10–12 méter/másodperc szélérősségnél is lehet velük ugrani. (Itt említem meg, hogy a hagyományos körkupola-ernyőket viszont csak másodpercenkénti 6–7 méteres szélső-bességgig lehet használni.) A nagyobb szélértéknél igencsak szükség van az ugró képzettségére és tapasztalataira; ezt illetően egy-egy szeleesebb napon végzett bemutató ugrásnál már számos esetben bizonyítottak a katonai válogatott tagjai is.

DÍSZELGŐ KATONÁINK SZKSZ ÖNTÖLTŐ KARABÉLYAIT EGY, A MAGYAR HADTÖRTÉNELEMHEZ ÉS KATONAHAGYOMÁNYOKHOZ JOBBAN KÖTŐDŐ FEGYVER, A MANNLICHER-KARABÉLY VÁLTJA FEL.

Made in Fegyver és Gépgyár Rt.



A DÍSZELGŐK DÍSZE

Az 1970-es évek óta megszokott látvány hazánk nemzeti ünnepein a Szovjet eredetű SZKSZ öntöltő karabély. A díszelgő alegységek szerte a világon használták és használják a Szergej Gavrilovics Szimonov tervezte fegyvert, amely nem is olyan öreg: a tervezés 1943-ban vette kezdetét, míg a sorozatgyártás 1944-ben indulhatott meg. Az SZKSZ olyannyira jól sikerült, hogy gyorsan kiszorította a Vörös Hadseregben addig alkalmazott Moszin–Nagant és Tokarev- (SZVT–40) ismétlőpuskákat. A világhírű AK–47-es gépkarabély megjelenéséig ez a fegyver volt a szovjet (és számos VSZ-beli szövetséges, illetve baráti ország) haderejének egyik alapfegyvere.

A fegyver megfelelően karbantartott

változatait a mai napig számos ország díszelgő alegysége használja. Természetesen Oroszországban is ilyen szerepet tölt be: az orosz Elnöki Gárda is SZKSZ-ekkel látja el reprezentatív feladatait.

Évtizedeket töltött el ebben a feladatkörben Magyarországon is e megbízható, modern megoldásai által (krómozott fegyvercső, rozsdamentes fémrészek) könnyen karbantartható fegyver. A magyar katonahagyományokhoz azonban jobban illik egy, a magyar haderőben régebben alkalmazott karabély.

A világ díszelgő alakulatai, a fegyveralkalmazást illetően, két nagy csoportra oszthatók. Egyik részük a haderőben jelenleg is használt, modern gépkarabélyokkal hajítja végre a feladatait (e kör-

be tartoznak a londoni Windsor-kastély híres, medvekucsmás őrei az L85A2 gépkarabélyaikkal), másik részük pedig régebbi, kifejezetten már csak reprezentatív feladatokra használt fegyverekkel. A Magyar Honvédség ez utóbbiak közé tartozik, hiszen az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár 32. Nemzeti Honvéd Díszegységénél az SZKSZ-ek mellett nemrégiben Mannlicher-puskák is szolgálatba álltak. A turisták már jól ismerhetik ezt a régi-új fegyvert, hiszen a Honvéd Palotaőrség már tavaly nyár óta használja, s hamarosan a díszegység többi alegysége is bemutatkozhat a Mannlicherekkel.

Az SZKSZ-ek állapotja a használat során fokozatosan romlott, így az elmúlt években világhossá vált: ezek a karabé-



Díszelgők SZKSZ-karabéllyal.



lyok nincsenek már olyan állapotban, hogy reprezentálni lehessen velük. Ekkor merült fel a gondolat: mi lenne, ha a magyar katonai hagyományokat jobban megtestesítő, magyar eredetű lőfegyverek kerülnének a díszelgő katonák kezébe. Nem olcsó dolog egy teljes alakulat fegyverzetét lecserélni, ezért láthatunk elsőként csak a Honvéd Palotaőrség katonáinak kezében Mannlicher-karabélyokat.

S hogy miért éppen a Mannlicher lett a győztes? Eleve aránylag szűk körből lehetett választani, hiszen a döntés értelmében a magyar tradíciókat jobban őrző fegyverekkel kell felváltani vagy kiegészíteni az SZKSZ-eket. Azt kellett tehát megvizsgálni, hogy a magyar ha-



Díszelgés amerikai...

gyományokhoz köthető, esetleg magyar gyártmányú fegyverek közül melyek szerkezethöz be megfelelő mennyiségben. Így esett a választás a Mannlicherre, a Magyar Királyi Honvédség 1895–1945 között alkalmazott egyik alapfegyverére. A fegyvert két helyen gyártották. Az Osztrák–Magyar Monarchia steyr-i fegyvergyára mellett az 1891-ben létrehozott – a budapesti Soroksári úton működő – Fegyver és Gépgyár Rt. is előállította ezeket a puskákat, kurtályokat és karabélyokat, méghozzá több száz ezres nagyságrendben. A különbség a töltényűr tetején beütött felírat csupán: Steyr vagy Budapest – ezt leszámítva a fegyverek kialakítása, minősége teljesen azonos. A díszegységhez

került karabélyok döntő többsége az osztrák gyárból származik, míg a palotaőrök kezében látható Mannlicherek Budapesten készültek.

A fegyver korszerűsített változata az első világháborút követően 1931M. puska néven maradt hadrendben – karabélyként. Az „igazi” puskákat lerövidítették, s 1931/A M. jelzéssel szolgáltak tovább. A méretnek a díszelgő egységeknel fontos szerep jut: az egy méter hosszú Mannlicher jobban megfelel, mint egy hosszabb fegyvercsővel felszerelt puska. Megjegyzendő, hogy az SZKSZ és a Mannlicher-karabély szinte pontosan ugyanolyan hosszú, ebből a szempontból nem okozott problémát a fegyverváltás. A két karabély súly-



Mannlicher-karabély, a palotaőrök fegyvere.

pontja, tömegelosztása is csak minimálisan különbözik, de a megszokott fogásokon, mozdulatsorokon mégis változtatni kellett, mert a palotaőrök viszatértek egy régi díszelgő „testőrfogáshoz”, a puskák vállon hordozásához. A Mannlicherek állapotmegőrzéséhez az is szükséges, hogy értő kezek végezzék el a karbantartást. Szerencsére a karabélyok ládákból, lezsirozva pihentek. Így a kikonzerválás, a védő zsírréteg letisztítása után a fegyverek átvizsgálása, felkészítése során nem ütköztek különösebb problémákba a magyar szakemberek.

Az őregebb fegyverek nemcsak szebbek, mint az SZKSZ-ek, hanem – éppen életkoruk miatt is – kényesebbek. Vi-

gyázni kell például a fából készült tusára és fegyverágyra, hiszen azok leejtés, erős földre verés esetén eltörhetnek. Márpedig a díszelgés is akkor katonás, ha az feszes, pontos, erőteljes látványt nyújtó, így erre külön oda kell figyelni. A fegyver fém alkatrészei, a fegyvercső, a töltényűr és a zárszerkezet is olyan fémtömbökből készült, amely érzékeny a nedvségre, a korrózióra. Az apró trükkök, így a bedugasztott fegyvercső mellett nagy hangsúlyt kap a fegyverek folyamatos karbantartása, ápolása is. Bár a beszerzés során annyi karabély került a Magyar Honvédséghez, hogy sikerült tartalékot is képezni, nem szabad elfelejteni: ezek történelmi fegyverek, számuk tehát véges.



...brit...



...és orosz módra.

## NATO-kerítés a szír határon

AZ ÉSZAK-ATLANTI SZERZŐDÉS SZERVEZETE  
SEGÍT MEGERŐSÍTENI A SZÖVETSÉGES  
TÖRÖKORSZÁG LÉGTERÉNEK VÉDELMEÉT.

# HATÁRESET

Összesen hat MIM-104 Patriot PAC-2 és PAC-3 légvédelmi és rakétavédelmi üteg fogja védelmezni Törökország déli, a polgárháború sújtotta Szíriával határos területeit egy esetleges szíriai légi- vagy ballisztikus rakétatámadással szemben. Ennek szükségességét támasztja alá, hogy Szíria részéről már több kisebb támadás is érte Törökország területét, s török állítások szerint a szíriai légierő harci repülőgépei a török légtérből támadták a határ közeli, a szír kormányellenes erők által elfoglalt településeket.

### CSEKÉLY TŰZERŐ

Ezzel szemben a török hadsereg csupán minimális légvédelmi erőket képes felvonultatni. A hadsereg a Land Rover könnyű terepjáró gépkocsikra telepített ZIPKIN légvédelmi rakétarendszert használja. A helyi ASELSAN fejlesztette és gyártotta légvédelmi rendszer négy FIM-92 Stinger rövid hatótávolságú, infravörös önirányítású légvédelmi rakétát, illetve a vizuális felderítéshez, a célzás-hoz, az idegen-barát ellenőrzéshez szükséges eszközöket tartalmazza. A Stinger az alacsonyan, kisebb sebességgel repülő helikopterek és repülőgépek ellen határos, így csak erősen korlátozott védelmet

nyújt a határ közelsége miatt veszélyeztetett török lakosságnak. Ezt felmérve a szövetséges Törökország 2012 novemberében hivatalosan is kérte a NATO tagállamainak segítségét. A katonai szövetség pozitívan reagált a török segítségkérésre és hat Patriot-üteg, illetve a szükséges felderítő és tűzvezető rendszerek Törökországba telepítéséről döntött. A hat ütegből kettő-kettőt az Egyesült Államok, Hollandia és Németország biztosított, a rendszereket kezelő katonákkal együtt.



Német Patriot-Üteg  
éleslövészete Kréián,  
még 2008-ban...



Anders Fogh Rasmussen, a szervezet főtitkára ugyanakkor nyomatékosan kijelentette: a NATO-tagállamok katonái és légvédelmi rakétái szigorúan védelmi feladatokat látnak el, a cél a török határvidék légtérének ellenőrzése és védelme. Ennek ellenére Szíria és támogatói, Oroszország és Irán úgy gondolja, hogy a NATO, illetve Törökország célja nem az önvédelem, hanem Szíria északi területei felett repüléstilalmi zóna kialakítása, az ENSZ Biztonsági Tanácsának engedélye nélkül.

### FELSŐ FIGYELEM

A Patriot-rendszerek ugyanakkor – mint minden földi telepítésű légvédelmi rendszer – felderítési korlátokkal rendel-

keznek. Ennek megfelelően a földi lokátorrendszereket „égi szemek”, azaz a NATO németországi – Geilenkirchben található – repülőterén dolgozó E-3A komponensének gépei egészítik majd ki. A Boeing E-3A Sentry korai felderítő és légtérrelőrző repülőgépek a törökországi Konya légbázisról üzemelnek majd, amely a komponens egyik előretolt légbázisának számít, így a radarfelderítő-gépek üzemeltetésére tökéletesen felkészült. A gépek feladata lesz a török mellett az észak-szíriai légtér megfigyelése, a ballisztikus rakétaindítások és a török-szír határ felé tartó repülőgépek felderítése, azonosítása. A gépek átjátszóállomásként alkalmasak a török és a NATO-erők közötti kommunikáció zökkenőmentessé tételére: ez a rakéta- és légvédelmi feladatoknál létfontosságú.

A hat üteges rendszer első, amerikai elemei január első hetében érkeztek meg a törökországi Incirlik légitámaszpont-ra. Az Oklahomából érkező, az amerikai hadsereg 2. légvédelmi ezredének 3. zászlóaljába tartozó 400 katonára és eszközeik január végére érték el a készenlélet a kijelölt települési helyeiken. A két-két holland és német üteg járművei, rendszerei, rakétái tengeri úton kerülnek Törökországba, majd a kikötőtől biztosított konvojokban érik el Dél-Törökországot. Az előkészítésre 30 holland és 20 német katonára repült Eindhovenből Törökországba, még január 8-án.

### SZABÁLYOZVA

Törökország miniszterelnöke, Tayyip Erdogan még 2012. december 21-én jelentette be, hogy az ütegeket és az azokat kiszolgáló 1200 katonát Adana (Törökország negyedik legnagyobb városa, mellette helyezkedik el az Incirlik légbázis is), Gaziantep és Kahramanmaraş városai mellett telepítik majd. A rendszerek kialakítása és tesztelése január végére befejeződött, melynek eredményeként a légvédelmi kerítés február elején éles üzembe állt. Ehhez persze az is szükséges volt, hogy az érintett négy ország megegyezzen a parancsnokság rendszerében és az alkalmazandó szabályokban (Rules of Engagement, RoE) is, melynek alapján működhetnek az ütegek, és adott esetben elindulhatnak a légvédelmi rakéták. A hat üteg hatótávolsága nem elegendő a teljes, 910 kilométeres határszakasz lefedésére, így a fontosabb központok védelmére használják majd azokat.

# Nemzetközi repülőnap és haditechnikai bemutató – 2013

## VISSZASZÁMLÁLÁS

2013 KIEMELKEDŐ KATONAI ESEMÉNYE LESZ A KECSKEMÉTI REPÜLŐBÁZISON, AUGUSZTUS 3–4-ÉN MEGRENDEZENDŐ NEMZETKÖZI REPÜLŐNAP. EGY ILYEN NAGYSZABÁSÚ AIRSHOW-T KÖZEL EGYÉVES SZERVEZŐMUNKA ELŐZ MEG; DR. BORBÍRÓ ZOLTÁN, A HONVÉDELMI MINISZTERIUM VÉDELEMGAZDASÁGÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁRA, A SZERVEZŐBIZOTTSÁG ELNÖKE ENGED BEPILLANTÁST AZ ELŐKÉSZÍTŐ MUNKA JELENLEGI FÁZISÁBA.

**M**elyek voltak a sikeres lebonyolítás érdekében tett első lépések?

– Egy ilyen nagyságrendű, várhatóan közel százezer érdeklődőt vonzó esemény előkészítése során sok mindenre figyelemmel kell lenni. Ilyen például az időpont kiválasztása, hiszen a nyár utolsó hónapjában a Hungaroringen is összemérik tudásukat a világ legjobb pilótái – igaz csak a versenyautók kormányza mögött, de ezt mindenképpen figyelembe kellett vennünk. A honvédelmi miniszter utasítása alapján, időben elkezdett szervezőmunka másik fontos eleme a szponzorok megkeresése volt, hiszen a nagy cégek már 2012 őszén döntöttek a 2013. évi támogatási összegekről. Szerencsére, ismét támogatóink között tudhatjuk a Mol-t, bulvárosan fogalmazva, az ő üzemi-

anyagok nélkül nem jöhetne létre ez a rendezvény, de a Szerencsejáték Zrt. és a Porsche Hungária is fontosnak ítélte a repülőnapot. Bizonyára az is sokat számított, hogy a 2010-ben megrendezett repülőnapunk Brüsszelben a szigorú zsűri Európa legrangosabb, legbiztonságosabb airshow-jának találta és oklevéllel tüntette ki. Talán ennek is köszönhetően, már fél évvel az esemény előtt nagy a nemzetközi érdeklődés, hiszen jelezte részvételi szándékát az Orosz Vitézek Szü-27-es köteléke, az olasz Frece Tricolori és a Török Csillagok bemutató csapat is. Több országból védelmi miniszteri és vezérkari főnöki szintű látogatókra is számíthatunk.

– **Kell egy csapat... tartja a szállóigévé vált mondás. Milyen csapat állt össze a rendezvény sikere érdekében?**



MAGYAR HONVÉD



– Minden területnek meg kellett találnunk a szakértő vezetőjét. Így a szervezőbizottság társelnöke dr. Orosz Zoltán altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese, akinek szakmai múltja garancia az általa irányított terület munkájára, de Sáfár Albert dandártábornok, az MH ÖHP repülőcsapatának parancsnoka és Kilián Nándor dandártábornok, a kecskeméti repülőbázis parancsnoka is részt vesz az előkészítésben.

Külön igazgatók irányítják a különböző szakterületeket, így Győrössy Ferenc nyugállományú altábornagy felelős az őrzés-védelemért, dr. Grosz Andor orvos tábornok az egészségügyi biztosításért. A repülőnap kommunikációs igazgatója Farkas Anikó, a minisztérium sajtóirodájának vezetője.

Számos szakterület vezetőjének már január végére el kellett készítenie a konkrét terveket, hiszen több szervezettel – köztük a megyei rendőr-főkapitánysággal, a terror-elhárító központtal – kell koordinálni a közös munkát.

– **A honvédelmi tárca részéről általános elvárás a költségtakarékos gazdálkodás. Ez jellemző a repülőnap előkészítésére is?**

– A tárca vezetője részéről elvárás volt, hogy saját erőnkől oldjuk meg a feladatokat, ezért 2010-hez képest számos válto-

zásra sor került már az előkészítés alatt is. Például a rendezvény egyik fontos eleme az autóval érkező sok ezer ember parkolási lehetőségeinek biztosítása. Három évvel ezelőtt kész szerződésekkal szembesültünk, hiszen a májusi kormányváltás idején már utolsó fázisában volt az akkori repülőnap előkészítése. Akkor egyéni gazdálkodóktól öt hektárt béreltek a szervezők, 60 millió forintért. Mi most a városi és az állami földeket is felhasználva 15 hektárt bérlünk, 5 millió forintért. Akkor civilek vigyáztak a katonákra, ami önmagában egy sajátos elmentmondás, most az alvállalkozók helyett önkéntes tartalékosok látják el majd ezt a feladatot. Természetesen az ő alkalmazásuk is pénzbe kerül, hiszen utaztatásukra, felkészítésükre anyagi forrásokat kell biztosítanunk – de mindenki számára megnyugtatóan lesz megoldva az a feladat is.

– **A repülőnap nyilvános kommunikációja csak márciusban indul, igazi meglepetésekről még korai lenne beszélni, de néhány újdonságot talán meg lehet már említeni.**

– A repülőnap előkészítésében jelentős szerepet kap a HM EI Zrt.; a rendezvény-és protokolligazgatóság munkatársainak ötletei alapján sor került egy találkozóra a re-

pülés hazai szakújságíróival, kikérve véleményüket, tapasztalataikat egy ilyen nagyszabású rendezvényről. Az elmondottak alapján ez évben a spotterek (a repülést szerető, repülőgépeket fényképező emberek) az eddigi, „kerítés mellett bujkáló” státusból átkerülnek a „szívesen látott” kategóriába, hiszen ők nem a tömegre kíváncsiak, hanem az érkező, besoroló, futót nyitó gépekről szeretnének minél extrább fotót készíteni. Igaz, ezért nekik is tenniük kell, hiszen a kecskeméti repülőbázis NATO-bázis, így csak előzetes regisztráció után juthatnak a repülőgépek közelébe.

Egy másik újdonság a miniszter által biztosított szociális családi jegy. Hende Csaba levelet írt a megyei kormányhivatalok vezetőinek, hogy a területeikhez tartozó iskolákban válasszanak ki repülés iránt érdeklődő, szorgalmas, kiemelkedően teljesítő gyerekeket. E gyermekek családjai részülhetnek ebben a kedvezményben. A szervezők tudják, hogy például egy kaposvári vagy ózdi család költségvetéséből milyen nehéz lehet kigazdálkodni a kecskeméti látogatás árát, de az ingyenes jegy igénybevételével mégis könnyebben juthatnak el a nemzetközi repülőnapra.



MAGYAR HONVÉD



## „Most tél van és csend és hó és halál” (4.)



A visszavonuló magyar csapatok átkelnek a Dnyeper folyó jegén.

# VISSZAVONULÁS

NEMCSAK A SZOVJET VÖRÖS HADSEREGGEL ÉS A ZORD IDŐJÁRÁSSAL, HANEM A SZÖVETSÉGES NÉMETEKSEL IS MEG KELLETT KÜZDENIÜNK A VISSZAVONULÓ MAGYAR KIRÁLYI 2. HONVÉD HADSEREG KATONÁINAK A DON FOLYÓ MENTÉN, AHOL 1943 FEBRUÁRJÁBAN KITELJESEDETT TÖRTÉNELMÜNK EGYIK LEGSZOMORÚBB FEJEZETE.

A két német hadtesttel együtt az Olim patak völgyében bekerített magyar III. hadtest parancsnoka, Stomm Marcel altábornagy 1943. február elsején, délelőtt felettésétől, a német 2. hadsereg 57. gyaloghadosztályát irányító Friedrich Siebert altábornagytól azt a felvilágosítást kapta, hogy csapatai nyugat felé – „ahonnan egy újonnan felállított magyar hadtest támad” – kitorhetnek a gyűrűből. A németek egyébként ekkor már napok óta próbálkoztak az áttöréssel, igaz, déli irányba, ahol a fontos közlekedési csomópontot, Gorsecsnojt mindössze egyetlen szovjet lövészezred védte.

Nyugati irányban viszont semmi esély sem mutatkozott a sikerre, mivel arra az



A magyar királyi 3. honvéd gépkocsizó lövészsászlóalj PzKpfw 38(t) típusú könnyű harcokcsija.

utat erős szovjet csapatok zárták el. Az ebből fakadó reményvesztettség is hozzájárult aztán ahhoz, hogy Stomm Marcel tábornok a maga nemében példátlan lépésre szánta el magát, s felosztotta hadtestét. A február elsejei keltezésű „búcsúparancs” meghozatalának okait, körülményeit a következőkkel indokolta: „Mérlegelve a helyzetet, arra a következtetésre jutottam, hogy a csoportok további vezetése a hadtestparancsnokság részéről kilátástalan, részben az összekötő és híradó eszközök teljes hiánya miatt, de legfőképpen azért, mert egy egységesen vezetett hosszú oszlop-pal való kitérés és továbbjutás az adott helyzetben nem hajtható végre. Ezért célszerűbbnek láttam, ha egyes egységek – zászlóaljok, osztályok – önálló csoportonként vágják ki magukat, és Ny–Dny irányban Belgorod felé vonulnak vissza, ahol a hadtestet gyülekeztetni volt szándékom...”

A magyar királyi 1. tábori páncélosadosztály védelmi és utóvédharcra rendelt alakulatai.



A „búcsúparancsban” többek között ezek a sorok olvashatók: „A mai nappal Siebert tábornok Úrtól azt a parancsot kaptam, hogy vezesselek benneteket az Olim pataktól nyugatra eső területekre, ahol keresztül tudjuk magunkat nyugat felé törni. Azon az orosz hadseregen keresztül

törni, amelyiken a német hadsereg teljesen felszerelt, teljes harcértékű hadosztályai sem voltak képesek. E parancsot én nem tudom néktek továbbadni, mert nincs értelme, hogy az agyonfagyott, kiehézt magyarok ezrei 10 tőltnnyel puskánként, üres gyomorral, tehetetlenül pusztuljanak el... ezek után kénytelen vagyok mindenkinék saját belátására bízni jövődjét, mivel élelmet, lőszert és végrehajtható feladatot adni nem tudok...”

A hadtest magasabb parancsnokai – Farkas Zoltán, Martsa Sándor, Rabács István, Szakáts Zoltán ezredek és Krassey Pál alezredes – viszont úgy döntöttek, hogy csoportjukat együtt tartják, s megpróbálnak valahogy átjutni a gyűrűn. Az Olim völgyében bekerített csapatok közül ugyanakkor egyedül a német alakulatok által végrehajtható kitéréstől remélhettek kiutat kilátástalan helyzetükből.

A magyar királyi 5/2. honvéd repülőszázad katonái harcokcsira kapaszkodva vonulnak vissza.



A tél fogságában: a nyugat felé vezető viszontagságos úton a dermesztő hideggel és a hóval is meg kellett küzdeni.

### CSAK A NÉMETEK UTÁN

Az Orlovka községben egyesült magyar csoportok összlétszáma 11-12 ezer fő lehetett, a helyzetük azonban korántsem adott okot a derűre. A sebesültek ellátása – egészségügyi felszerelés és szállítóeszközök hiányában – megoldhatatlan volt, ráadásul semmilyen utánpótláshoz nem jutottak; az utolsó élelmiszer- és lőszeradagokat még január 28-án vették fel.

Az Olim völgyéből kitörni igyekvő német seregeknek 1943. január 30-án kezdtek meg támadásukat a fontos közlekedési csomópont, Gorsecsnoje irányába. Erőfeszítéseiket siker koronázta, hiszen február elsején az élen haladó 88. gyaloghadosztály felvette a kapcsolatot a Sztarij Oszkolt védő, szintén német 26. gyaloghadosztállyal; a német alakulatok e naptól kezdve folyamato-

san jutottak el Gorsecsnojén keresztül Sztarij Oszkol városáig. Az Olim-völgyet utolsóként elhagyó kötelékek után a minimális fegyverzettel rendelkező magyar csoportok is besorolhattak, de csak a párhuzamos utakat használhatták, vonatoszlopaikat pedig meg kell semmisíteniük.

Mindeközben a hadtest törzse, Stomm rendelkezésének megfelelően, 30–40 fős csoportokra oszlott, hogy észrevétlenül „átcúsúzza” a szovjet gyűrűn Tyimben gyülekezzen. A hadtestparancsnokság első csoportja – benne Stomm Marcel altábornagy is – késő délután öt szánon indult el Ivanovka felé, ám az irányt elváltették, s február 3-án reggel fogságba estek. A hadtestparancsnokság szűkebb részlegén kívül más kisebb csoportok is megkísérelték az önálló hátrajutást, főleg a 22. és a 3. gyalogezredből. Bicsék és Bikovo térségben azonban ezek is a szovjetek karjaiba futottak.



Magyar katonák tanácskoznak egy 1938M. Botond terepjáró rajgépkocsi előtt.

A III. hadtest nagy oszlopa – kisebb-nagyobb csoportokat alkotva – február 2-án hajnalban kezdte meg déli irányú menetét a német gyaloghadosztályok után, állandó ellenséges tüzéségi tűzben és rajtaütéseknek kitéve. Gorsecsnojéig a karbantartott úton visszavonuló német erőkkel párhuzamosan, terepen haladtak, majd onnan Sztarij Oszkolig a vasúti töltésen. Azokat a csoportokat, amelyek Gorsecsnoje után letértek a vasúti töltésről, még erős partizántámadások is érték. Az utolsó magyar csapatok február 4-én vonultak be Sztarij Oszkolba,

a hadtest megmaradt része – körülbelül 6000-7000 fő – pedig február 14. és 18. között érte el Szumit. A magyar összekötő törzsek és egyéb parancsnokságok addigra már elhagyták a várost: a magyar 2. hadsereg vezetése nem számolt azzal, hogy a III. hadtest maradványai még megmenekülhetnek.

## VISZONTAGSÁGOS ÚT

Mint ahogy dr. Szabó Péter történész Don-kanyar című könyvében fogalmaz: a magyar csapatok – különösen a III. hadtest alakulatai – 1943. január–februári visszavonulásának számtalan emberi megpróbáltatását, szenvedését és tragédiáját igazán csak azok foghatják fel, akik átéltek azokat. A szavakban és leírások által nehezen visszaadható megrendítő állapotokat és jelenségeket Martsa Sándor ezredes memoárjában ekként rögzítette: „Nagy vesztesége hadtörténelmünknek, hogy (...) filmoperatőrök

az a megrázó jelenet, amelyik a havon ülő, vagy puskájára támaszkodó katonát vetíti, aki üvegesedő szemekkel bámul a semmibe, várja a fagyhalált, akinek már minden mindegy. (...) Pereg a film. A még menni tudók történetek a lázál-mukban maguk elé képzeltek «határ» felé, környörtelenül haladnak el a haldoklók mellett, senki, de senki sem hajol le összeesett ismerőséhez, hogy azt felemelje, vagy azért, hogy a halottaktól elvegye igazolványaikat! Sok ezren láttuk azokat a magyar, német és orosz halottakat, akiknek tetemeit a szánkók talpai, a járművek kerekei szétnyírták, s a keletkezett «résen» zökkenőmentesen csúsztak át azok, de nem volt annyi fizikai és erkölcsi erőnk, hogy könyörületből, szánalomból elgördítettük volna az útról a halottakat. (...) De nincs az a film, amelyik érzékeltetni tudná a tartós kop-

## A megmaradt alakulatokat vasúttal szállították haza.



## A magyar királyi 1. honvéd repülődandár állománya gyalogosan vonul vissza az ilovszkojei repülőtérről.



lalás marcangoló kínjait, vagy hogy mit jelent 40 fokos hidegben a szabad ég alatt éjjeljelzni, melynek hatása alatt a gyengébbekben kitört az örület! Feljegyeztem



annak idején, hogy voltak útszakaszok, ahol átlag minden száz lépésre egy-egy elhullott lo hevert, s combjaikból az emberek szuronyokkal, késekkel szaggatták ki az éhséget csillapító adagokat. És ami megrendítőbb volt, egy 4-5 km-es



útrészen, egymástól 80–150 méterre halott honvédek tetemei jelezték a nyugat felé vezető utat...”

A visszavonuló csapatoknak a súlyos harcok és kegyetlen téli időjárási viszonyok mellett meg kellett küzdeni a német hadsereg durva túlkapasáival is. „Általában az úton való mozgást ott sem engedték meg, ahol ez a menetet nem zavarta volna. Szánokat, hátszlovakat, fogatokat, fegyvereket erőszakkal elvettek. Ahol ellenszögülés volt, ott fegyvert is használtak. A községekben a szállásaikból kidobták a magyarokat, illetve ahol németek voltak elszállásolva, ott a magyarokat nem engedték be. Ahol magyarok jelentek meg, gyakran a legdurvábban gyalázták a magyar nemzetet és

célhelhárító fegyverrel és harcokocsival, továbbá az utánpótlás katasztrófális helyzeté miatt megfelelő téli felszereléssel nem rendelkező hadsereg – melynek katonái 2500 kilométerre szülőföldjüktől, számukra idegen vagy közvetett célokért küzdöttek és áldozták életüket – hosszabb ideig ellen tudott volna állni egy szinte minden tekintetben fölényt élvező ellenség támadásainak.

A doni téli csatát nem a 2. hadsereg sokat szenvedett katonái veszítették el. Ez a csata a keleti arcvonalon nem elszigetelt, nem egyedülálló jelenség, hanem a korábbi és döntő jellegű német csatavesztések sorozatának következménye volt, mutat rá Szabó Péter.

A 2. hadsereg tragédiájával össze-



a honvédséget. Darnay tüzér alezredes jelentése szerint Olim községben egy német vezérkari őrnagy parancsot olvasott fel a németeknek, amelyben elrendelik, hogy a magyar csapatokat hadifogolyként kell kezelni” – olvasható a 2. hadsereg parancsnokságának naplómellékletében.

## SÜLYOS VESZTESÉGEK

Az 1943. január–februári harcok mérlegét megvonva Szabó Péter rámutat: a magyar 2. hadsereg szerepéről általában csak negatív értékelések születtek – indokolatlanul. A katonák ugyanis a Don menti állásokban, a dermesztő hidegben napokig vívták egyenlőtlen küzdelmüket, amikor pedig védőállásaikból kivették őket, további két hétig folytatták súlyos utóvédharcukat; tették mindezt nehézfegyverek és tüzéség nélkül.

Nehéz lenne 20. századi hadtörténelmi példákat hozni arra – írja a történész –, hogy egy 200 kilométer széles arcvonalat tartalékok hiányában mélyszégy tagozódás nélkül védő, számottevő pán-

függésben többnyire 150-200 ezer fős veszteségről olvashatunk, hallhatunk az frott és az elektronikus sajtóban. Bár ezek az adatok nyilvánvalóan túlzók, súlyos áldozatot kellett fizetnünk a német szövetség oltárán: hozzávetőleg 125-128 ezer főre tehető a magyar 2. hadsereg közel egyéves keleti hadszíntéri tevékenysége során elesett, megsebesült vagy fogságba esett honvédek és munkaszolgálatosok száma; közülük 49-50 ezren estek el, s közel ugyanennyien sebesültek meg, míg javarészt a szovjet rádió hivatalos jelentését alapul véve 27-28 ezer főre tehető a hadifoglyok száma. A hazai közvélemény tehát joggal tartja számon az egyik legnagyobb nemzeti katasztrófaként a Donnál történeteket.

(A cikk elkészítéséhez nyújtott segítségért köszönet illeti dr. Szabó Pétert, a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum történész munkatársát.)



## 62 ezer név az Emlékezés Falán

# FŐHAJTÁS

**A MAGYAR KIRÁLYI 2. HONVÉD HADSEREG DONI TRAGÉDIÁJÁNAK 70. ÉVFORDULÓJÁN AZ ORSZÁG SZÁMOS HELYÉN EMLÉKEZTEK HADTÖRTÉNETÜNK ELLENTMONDÁSOKKAL TERHELT ESEMÉNYÉRE, AZ 1943. JANUÁR 12-ÉN INDÍTOTT SZOVJET ÁTTÖRÉSRE ÉS A TÁMADÁS KÖVETKEZMÉNYEIRE.**

Mire volt elég az elmúlt hét évtized? – tehetjük fel a kérdést a tévéhíradók tudósításait és a törtenészek stúdióbeszélgetéseit nézve. Huszonöt évig nem is volt szabad megemlíteni a 2. hadsereg 1942. őszi hídfőcsatáinak, az 1943. januári, kilátástalan harcainak eseményeit. Oly korban éltünk akkor, amikor a hősi halottak elfelejtése, a túlélők elhallgattatása volt az elvárás. Pedig a feladat, amelyet a hadsereg kapott, és a helytállás, ahogy azt megpró-

bálta teljesíteni, megérdemelte volna az utókor tiszteletét.

– A feladatot, amelyet a magyar királyi 2. honvéd hadsereg kapott, nem lehetett megoldani. Mit lehet tenni egy megoldhatatlan feladattal szembeesülve, amikor meghátrálni, kitérni nem lehet? – tette fel a kérdést beszédében a honvédelmi miniszter a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum díszudvarán tartott megemlékezésén. – Meg kellett tenni, amit lehetett. Mindig meg kell tenni, amit le-

het. A mieink megtették a kötelességüket. Megtették a munkaszolgálatosok is, akikről a magyar állam megtagadta azt a jogot, hogy fegyverrel védhessék a hazát. Megtették honvédeink, ahogy az egy katonától elvárható. Megtették akkor is, amikor a sikerre semmi esély nem volt – emlékeztetett a sokszor kitalástalan küzdelemre Hende Csaba.

Évtizedeknek kellett eltelti ahhoz, hogy a mínusz 30 Celsius-fokos hidegben harcolók tetteit megismerhesse az



háltak, az eltűntek emléke előtti tisztelgésként most az Emlékezés Falára nyomtatva tekinthettek meg az eseményen részt vevők.

Az Emlékezés Fala előtti gyertyagyújtáskor Boross Péter, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság elnöke nemcsak hősi halottaink emléke előtt hajtott fejet, hanem beszédében hangsúlyozta a mai napig tisztázandó kérdések fontosságát is.

– Eltűrtük, hogy azt a hadsereget, amely ott vérzett a szovjet mezőkön, fasiszta hadseregnek minősítsék egy olyan korban, amikor nemzetellenes szellem uralma alá kényszerült az ország – emlékeztetett. – A mai napig fellelhetők az elmúlt évtizedekben született téveszmék és tévedések. Nem igaz, hogy olyan volt a felszerelés, aminek minősítették. De az igaz, hogy csak 1938-tól lehetett a magyar hadsereget felfegyverezni, és ez nem volt elégséges – utalt a hadvezetést elmarasztaló véleményekre.

utókor. Nemeskürty István könyve, a Requiem egy hadseregért és Sára Sándor dokumentumfilmje, a Pergőtűz volt az első két alkotás, amely rést ütött a hallgatás falán. A könyvet olvasva, a filmet nézve találkozhattunk először hősiesség helytállásukkal, amelyről bűn volt sok évig hallgatni, helytállásukkal, amikor az emberi teljesítőképesség határán túl a bajtársak már nem az eskünek, hanem egymásnak tartoztak azzal, hogy ha kell, életük árán is megmentsek a másikat. Az utókor megismerhette Lévy Sándor tüzérszáz helytállását, aki megfigyelőpontjáról vezette lövegeinek tüzeit, míg végül az ellenségtől körülülve ezt kérte katonáitól: „Három percen keresztül lőjétek a fegyelmet, ahogy csak bírjátok, akkor megpróbálok kitérni. Ha nem sikerül, Isten veletek!” Nem sikerült; a 24 éves hadnagy neve is felkerült arra a 62 ezer nevet tartalmazó listára, amelyet a rudkinői központi temetőben márványlapokra véstek, és a hősi halált



## ÉGI HUSZÁR



## A magyar katonai ejtőernyőzés krónikásai (1.)

PÁPÁN CSAK ÚGY EMLEGETIK: HUSZÁR TANÁR ÚR. VALÓ IGAZ, A 85 ÉVES HUSZÁR JÁNOS ÉLETÉNEK JELENTŐSEBB RÉSZÉT A KATEDRÁN ÉS KÖNYVEK, ILLETVE HELYTÖRTÉNETI MUNKÁK MEGÍRÁSÁVAL TÖLTÖTTE. 1944-BEN AZONBAN A FRONTON, EJTŐERNYŐSKÉNT SZOLGÁLT...

gen, Huzsár János ejtőernyősként szolgált, noha a régi fényképek tanúsága szerint ősei mind lövészek voltak. Az is igaz, hogy János bácsi annak idején a helyi líceumban tanulva nem nagyon gondolt a katonaságra, bár a pápai ejtőernyősökkel már akkor is jó kapcsolatot ápoltak.

A változás szele a háború előtt elérte az intézményt: mivel a terület-visszacsatolások után Erdélyben és a Felvidéken tanítóokra volt szükség, így az iskolát átalakították tanítóképzőzévé. 1944 szeptemberében, a tanév kezdetén, Huzsár János társaival együtt tehát már tanítóképzőbe járt. Csak hogy a tanév meg lehetőségen rövidre sikerült, mert jött a „világvége”.

– Október 15-én lezárult az oktatás. Jött a hír, hogy nem maradhatunk a városban, mert veszélyes. Minket, levendéket, be akartak vonultatni Németor-

szágba. Akkoriban az angolok és az amerikaiak már minden vonatot megtámadtak arrafelé. Kitalálták, hogy a szerelvények végére és elejére pórekocsikat illesztenek, arra kútyúruket, azokba pedig négycsövű Flak-okat (légvédelmi ágyúkat) helyeznek el. Az ágyúk kezeléséhez azonban a németeknek már nem volt emberük, ezért magyar fiúkat akartak erre kiképezni – eleveníti fel az emlékeket Huzsár János.

Veszélyes szituáció volt kétségtelen, mert ha nem a németek viszik el őket, akkor otthon üldögélő civilként a szovjetek teszik meg ezt, akik ekkor gőzerővel nyomultak előre. Végül karszalagot viselő nemzetőrök lettek.

– Kaptunk némi kiképzést, de az igazság az, hogy a fiatalok a leveleintézmény révén rendelkeztek bizonyos katonai ismeretekkel, gyakorlattal. Én például három alkalommal voltam ifjúsá-



MAGYAR HONVÉD



A második világháború idején használt ejtőernyők speciális ugrási technikát igényeltek.



gi vezetőképző táborban. Ott az egyik őrmester megkérdezte, akarunk-e ejtőernyősök lenni? Tíz-en vállaltuk. Lelkesen készültünk – érdekesnek tűnt a háború. Karácsony után kiválogatták a pótszázadból a rátermettebbeket, és január első napján kihelyeztek bennünket a front felvidéki, Kőbölknál húzódo vonalára – meséli.

Közben a pápai ejtőernyős alakulatot repülőgépekkel kivitték a Kárpátokba, a front első vonalába. Az első zászlóalj 175 katonájából összesen 42-en tértek haza. Ekkor a fiatal újoncokból megalkották a második zászlóaljat, melynek tagjai november elején még egy kiképzőugrást is végrehajtottak. Mint Huzsár János mondja, ez örültség volt, mi-

vel a szovjet vadászgépek Kecskemérről és Szolnokról felszállva szabadon vadásztak. Ezt követően véres és reménytelen harcok kezdődtek. 1944 decemberében a második zászlóalj számtalan városban, faluban, Csepelen, Soroksáron, Főten is harcolt.

– Hatalmas volt a túlerő. A zászlóalj maradványait mindig kiegészítették, és

MAGYAR HONVÉD

újra a tűzvonalba dobtak minket. A Somogy megyei Kéthely temetőjében például 51 ejtőernyős sír őrzi hősiességünk emlékét. A Délvidéken visszavonulóban harcolva láttuk, amint a német Királytigrisek és Tigrisek visszaszorítják a majdnem háromszáz szovjet harckocsi támadását. Végül a front a Mura-partján állt meg, ott már a szovjetek nem törték magukat. A mi rajunk, elszakadva a fő csapatától, egy Lendvahídvég nevű faluba vonult vissza. Utcaszélességen folyt a

visszavonulás, igazi világvége volt. Égtek a harckocsik, a teherautók, a gyalogsági harcra még a folyamőröket is bevetették. A faluban beszólyított minket a házába egy ember és enni adott. Akkor már négy napja nem ettünk. Rábészélt bennünket, hogy öltözzünk civilbe. Hallgattunk rá, elástuk a géppuskát, más fegyvereket. Amikor a szovjetek elfoglalták a falut, egy alezredes megnézett minket és azt mondta: menjünk haza. Három napig gyalogoltunk, de hazaértünk.

Pápát a virágvasárnapot megelőző pénteken és szombaton a német katonák legnagyobb része elhagyta. Március 25-ére, a városról nyolc kilométerre fekvő Tapolcafé község már szovjet csapatok kezében volt. Miután a szovjet parancsnokság meg akarta ismerni a város védelmének erejét, felderítésre szánta el magát. Éjfél már elmúlt, amikor páncélosokat indítottak útba Pápa felé.

– A szovjet harckocsik már megközelítették a város szélső házait, amikor a



Vitéz Bertalan Árpád

Huszár János 1944-ben az akkori magyar haderő egyik elit alakulatához vonult be. Később megírta a Honvéd ejtőernyősök Pápán 1939–1945 címmel és A Magyar Királyi „vitéz Bertalan Árpád” Honvéd Ejtőernyős Ezred története alcímmel megjelent könyvet, örök emléket állítva az 1941. április 12-én bekövetkezett jutaspusztai tragédiának, melyben Bertalan Árpád és tizenöt ejtőernyős katonája hősi halált halt.

A kötetben máshol nem olvasható érdekességek is szerepelnek. Kevesek előtt ismert, hogy a parancsnok, akit az előljárók az ejtőernyősalakulat felállításával bíztak meg, kiváló emberismerő volt, az általa kiválasztottak mind kitűnően beváltak. Az első kiképzési ugrásánál, 1938. szeptember 20-án, Csordás Károly szakaszvezető Heinecke-hátermőjébe nem nyílt ki, de a katonák nagy lélekjelenléttel, időben ki tudta nyitni a mentőernyőt, ami lefékezte a zuhanását. Bertalan örömben húsz pengőt adott neki – a saját pénz-

zéből. Ez akkor egy napszám tíz napi bérének felelt meg. Parancsnoki gondolkodására jellemző módon, az új ejtőernyős-szabályzat első pontjaként fogalmazta meg: „Ide mindenki önként jött, szabadon távozhat is, ha úgy érzi, idejei nem bírják ezt a szolgálatot, mert gyenge idegzetű ember hamar kerülhet halálos veszedelembé.”

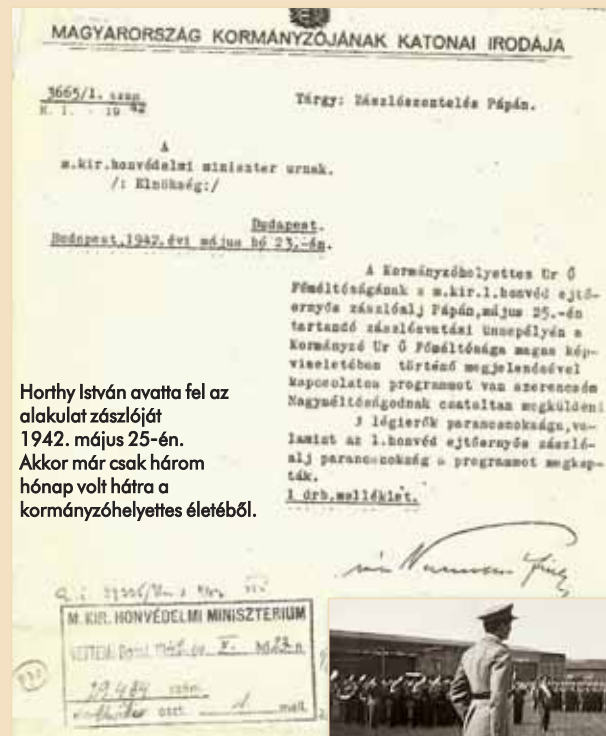
A szombathelyi ejtőernyőskeretből aztán század lett, amelyet Pápára helyeztek át, oda, ahol a technikai feltételek és körülmények egyáltalán nem voltak adottak. Visszaemlékezések szerint az ejtőernyősök „a selejtesség hátrán mozgó ruházatban, rossz külsővel, de annál nagyobb belső értékkel, akarással és munkakedvvel” jöttek új állomáshelyükre, ahol a „szobák négy falán kívül a laktanyában nem volt semmi”. Ennek ellenére az elit alakulathoz októberben összesen 400 katonára jelentkezett, mindannyian ejtőernyősök szerettek volna lenni.

Bertalan Árpád persze alaposan megrostálta őket. Volt például ugróbemutató, amelyen két ejtőernyős mellett titokban egy-egy fabábú is „ugrott”; amikor ez utóbbi lezuhant, a parancsnok faarccal vigasztalta a rémülődő újoncokat: „háromból csak egy, nem is rossz arány”. Végül 150-en maradtak a 400 jelentkezőből.

Kezdődhetett a kiképzés, 1940 februárjában például a síkiképzés. A Felső-Tisza völgyében a megszemjelt katonák borvízforrásokból ittak, többen mértéktellenül sokat, amelynek erős hasmenés lett a következménye. Bertalan Árpád – akkor már őrnagyként – rummal és csokoládéval kezelte a gyengélkedőket. A gyógymód nagyon megtetszett a katonáknak, és egyre többen kezdtek gyengélkedni... Az őrnagy néhány nap után – pedagógiai okokra hivatkozva – már csak az egészségeseknek adott rumot. Roppant gyorsan meggyógyult mindenki...



A jutaspusztai tragédia hősi halott ejtőernyősainak temetése.



Horthy István avatta fel az alakulat zászlóját 1942. május 25-én. Akkor már csak három hónap volt hátra a kormányzóhelyettes életéből.



németek tüzet nyitottak rájuk. Amint a nap felkelt, a város főutcáján torlódni kezdtek a járművek. Pápa déli bejáratánál csend volt, csak két kilőtt harckocsi

Huszár tanár úr történetei mindig lekötik a gyerekek figyelmét.



roncsa füstlőgött. Később aztán repülőgépek vonultak át a város felett, majd sivitva hullani kezdtek a bombák. A Perutz-gyártól az Alsóvárosi temetőig húzódtott a szőnyegbombázás sávja. Ezután időközben tompa morajlós hallatszott a repülőtérfelől – a németek sorra robbantották fel az épületeket, a hangárokat. Az utcákat hangszórós kocsik járta be, és a város elhagyására szólította fel az embereket. A lakosság így is tett. A magyar zászlóalj parancsnoka, vitéz Makray Ferenc százados a sötétedés után ugyancsak kiadta a parancsot az elvonulásra.

A háború végére, ha nehezen is, de megindult Pápa a normális élet. Huszár Jánost hazáérve jó hírek fogadták: szülei életben voltak. Igaz, bátyja sebesülten feküdt egy München környéki német hadikórházban – de legalább túlélte a háborút.

A vészkorszak elmúltával Huszár János „tanár úr” lett. Megszerezte a tanítói képesítést, majd a magyar-történelem szakos tanári oklevelet. Huszonhét évig dolgozott tanárként és tanfelügyelőként;

eddig összesen 779 írásos művet (cikket és könyvet) jelentetett meg. Pedagógiai és helytörténeti munkái mellett a helyi ejtőernyősokról is több könyvet írt. Ezek közül például a Honvéd Ejtőernyősök Pápán 1939–1945 című kiadványa több kiadást is megélt.

A Veszprém Megyei Neveléstörténeti Társaság Huszár János pedagógiai és közéleti tevékenységéről külön könyvet adott ki 2010-ben, ezzel is elismerve kiemelkedő tanári munkásságát, jelentős hadtörténeti kutatásait, s azt, hogy Pápa történelmi múltjából számos érdekességet tárt fel és tett közzé élményszerű olvasmányos formájában. A könyvbemutatót dr. Kovács Zoltán, Pápa polgármestere úgy fogalmazott: a város rendkívül büszke az Apáczaí-díjjal is elismert polgárára.

## 100 kilométer, 10 megemlékezés

DONI  
EMLÉKTÚRA

A TIZENHÁROM ÉVES MÚLTRA VISSZATEKINTŐ DONI EMLÉKTÚRA EGYSZERRE TISZTELEG ÉS EMLÉKEZTET. A RÉSZT VEVŐ KATONAI HAGYOMÁNYŐRZŐK APJUK, NAGYAPJUK MEGPRÓBÁLTATÁSAIT IDÉZIK FEL, AMIKOR KORHÚ, MÁSODIK VILÁGHÁBORÚS KATONAI EGYENRUHÁKAT MAGUKRA ÖLTVE, HAZAI UTAKON MENETELVE TISZTELEGNEK A HŐSÖK EMLÉKE ELŐTT.

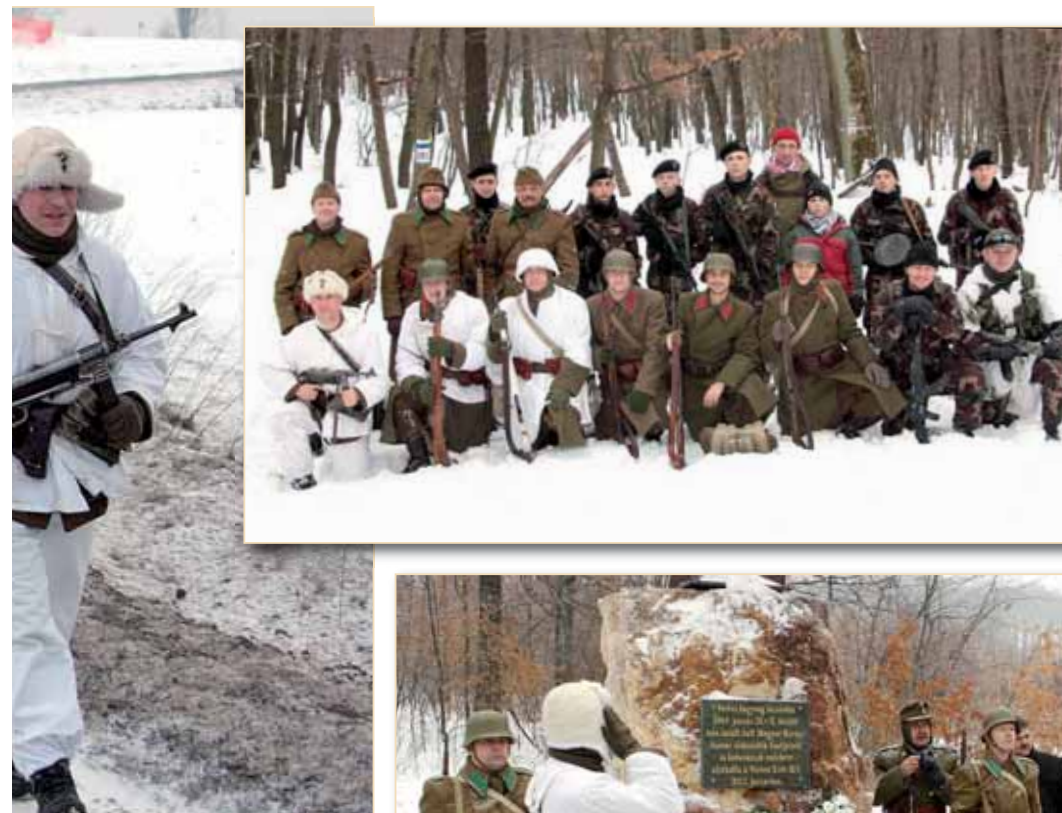
Ez évben az időjárás is segített az „időutazásban”, hiszen 1943 januárját idézték a tartós mínuszok és a hólepte táj. A Doni Hősök Emléktúrájának résztvevői megtapasztalhatták, milyen, amikor fagyott havat kell törni a bakancsok talpával, hogy tarthassák a menet rendjét és tempóját, amikor a rövid, korántsem pihentető alvás után napi húsz kilométert kell menetelni.

Mint minden évben, idén is számos

települést érintett az emléktúra. Csákvárról január 21-én indult a menet és 26-án, Tatán volt az utolsó megemlékezés. Forgalmas főutakon és kietlen tájakon egyaránt vezetett az emlékezők 18 települést érintő útja. Tíz helyen tartottak nagyszabású megemlékezést; a főhajtatást, a koszorúozást mindannyiszor korabeli ágyú eget-földet rázó, tisztelgő dördülése zárta. A résztvevők renghagyó történelemórákon mutatták be egyenru-

hájukat, felszerelésüket és fegyvereiket az érdeklődő fiataloknak, hiszen ők ilyet addig jobbra csak filmekben láthattak.

Idén is számos nemzet képviseltette magát az emlékezés menetében. Az olasz és román hagyományőrök mellett most is eljöttek a német tartalékos katonák, s idén először szlovákiai hagyományőrök is csatlakoztak a népes menetoszlophoz. A nemzetközi csapat közösen koszorúzott és tisztelgett a hősök em-



lékműveinél, mementóul szolgáló fejfáiknál. De emlékezni nemcsak a túra résztvevői akartak: a menet érkezésének hírére mindenhol a helyszínre seereglettek az érdeklődők.

– Megható, amikor sokan várják, hogy velünk együtt emlékezhessenek a doni

hősökre – idézi fel fogadtatásaik pillanatait Jásdi Balázs hagyományőrök főhadnagy, a Doni Hősök Emléktúra vezetője.

Jövőre, a tervek szerint, Nyugat-Dunántúli településeit keresi majd fel az immár 14. emléktúra nemzetközi csapata.



# HADTÖRTÉNELMI MEDÁLOK

Nem tud, de nem is akar elszakadni a hadseregtől Kenyeres Dénés nyugállományú alezredes. Katonának 17 éves korában jelentkezett, tizedesként továbbszolgálatot vállalt, elvégezte a tiszthelyettesi iskolát, majd a tiszti tanfolyamot, 1971-ben avatták alhadnaggyá. 37 év katonai szolgálat után, az akkori MH 59. Szentgyörgyi Dezső Harcászati Repülőezred hadtápfőnökeként vonult nyugállományba.

Tagja a Honvéd Hagymányórzó Egyesületnek, a Magyar Veterán Repülők Szövetségének és a Honismereti Szövetségnek, amatőr hadtörténészként pedig rendszeresen tart előadásokat és megemlékezéseket Kecskeméten.

– Hatvan éve gyűjtöm a katonai relikviákat, az éremgyűjteményem első darabját, a Kis Ezüst Vitézségi Érmét a nagypapámtól kaptam. Később pedig a szomszéd bácsi nekem ajándékozta a

**AZ ELSŐ KITÜNTETÉSÉT KENYERES DÉNES 11 ÉVES KORÁBAN KAPTA – A KIS EZÜST VITÉZSÉGI ÉREM A NAGYPAPA AJÁNDÉKA VOLT. A NYUGÁLLOMÁNYÚ ALEZREDES AZÓTA MEGSZÁLLOTTAN GYŰJTI AZ ÉRDEMRENDEKET, KITÜNTETÉSEKET ÉS EMLÉKÉRMEKET, A TÖBB MINT EZERÖTSZÁZ DARABBÓL ÁLLÓ KOLLEKCIÓJA SZÁMOS RITKASÁGOT REJT.**



Kis Ezüst Vitézségi Érem

háborús kitüntetéseit. Az érdemrendeket, kitüntéseket és emlékérmeket bőrzéken, árveréseken és kiállításokon szereztem be, sokhoz viszont csere útján jutottam. A legöregebb katonai kitüntetésem a I. Ferenc császár által 1814-ben alapított Hadseregkereszt, amit a franciák elleni háborúban részt vevő katonák kaptak. Az ellenségétől zsákmányolt ágyúk any-

egy példány létezik. A délvidéki Szenttamás többszöri sikertelen ostrom után, 1849. április 3-án foglalta el a Perczel Mór vezette IV. hadtest. A falu két harangja az ostrom alatt megsérült, Perczel tábornok és az illetékes kormánybiztos elrendelték, hogy a harangokból hadi kitünteté-



Szenttamási Emlékérem

gából készítették. Számomra a legkedvesebb viszont az 1848/49-es szabadságharchoz kötődik: a Magyar Katonai Érdemrend ezüsből készült harmadosztályú babérokoszorúja. Ezt azok a honvédek kapták, akik személyes bátorságukkal kitűntek a harcokban. Ugyancsak a szabadságharchoz kötődik a Szenttamási Emlékérem, amiből magángyűjteményben a világon tudomásom szerint ez az

szeket kell önteni. Egy szegedi aranyművessel 6000 emlékérmét gyártattak le, de mire azok elkészültek, a szabadságharcot levertek. A mester az érmeiket elásta, pár év múlva pedig visszaöntötte azokat harangokká. A felesége viszont egy marékkalet elcsent belőlük, így maradt fenn néhány darab. A sajátomon kívül Magyarországon még háromról tudok.

Kenyeres Dénés minden egyes medáljának történetét ismeri; a kutatásait összefoglaló tanulmányból kiderül, hogy az adott katonai kitüntetés ki alapította, kik kaphatták, illetve azt hol és hogyan kellett viselni.

A dolgozat rengeteg érdekességet tartalmaz: az Aranygyapjas Rend kitüntetettjeinek például a Habsburg Birodalomban sem adott, sem illetéket nem kellett fizetniük. A kitüntetés viszont a rend tulajdonában maradt, viselőjének halála után legkésőbb három hónappal vissza kellett adni a rend kincstárának. A Katonai Mária Terézia Rendet csak tiszt vagy magas beosztású katonai vezető kaphatta meg, s a kitüntetett halála után ezt is vissza kellett szolgáltatni. Azok kaphatták meg, akik bátorságukkal, vitézségükkel kitűntek, és valamilyen önálló katonai bravúrt hajtottak végre. A renddel kitüntetettek bárói rangot kérhettek.



Katonai Mária Terézia Rend

Az „alsóbb rendű legénységnek” adható első kitüntetés, a Vitézségi Érmét 1789-ben II. József alapította. Az érem ezüst fokozatával a zöld fele, az arannyal pedig a teljességgel járt pótdíjként. Korábban az altisztek és a közkatonák hőstetteit pénzzel jutalmazták, vagy szabad rablást engedtek nekik.

A Kenyeres-gyűjteményben megtalálható a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztje a csillaggal, a Magyar Népköztársaság Zászlórendje a gyémántokkal, a Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetés és van Tengeri Utazási Emlékérme is. A kollekción legérdekesebb darabjai azonban valószínűleg a harmadik világháborús kitüntetések.

– Ezeket az úgynevezett hard érdemrendeket valószínűleg az 1960-as évek közepe táján gyártatta le az Állami Pénzverdében a Honvédelmi Minisztérium. A kitüntetések léte szigorúan titkos volt, tudtommal még nem került elő az alapításukra és az adományozhatóságukra vonatkozó dokumentum. A legártott háborús kitüntetések a következők voltak: a Vörös Csillag Érdemrend I., II. és III. osztálya, a Magyar Szabadságért Érdemrend és a Bátorságért Érdemrend arany, ezüst és bronz fokozata, valamint a Háborús Emlékérem. Az akkori katonai vezetők az volt az elképzelése, hogy egy háború esetén minisztertanácsi határozattal állami kitüntetés szintjére emeli ezeket az érdemrendeket.



„Harmadik világháborús” kitüntetések

## Racionális szervezet, kimagasló szakmai tudás

Január 22-én tartotta első állománygyűlését a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. A társaság idén január elsejével jött létre a Honvédelmi Minisztérium két, korábban külön működő nonprofit gazdasági társaságából, a HM Zrínyi Kommunikációs Kft.-ből és a HM Térképészeti Kft.-ből.

Az állománygyűlést a társaság budapesti, Szilágyi Erzsébet fasori objektumában tartották, ahol ismertették a munkatársakkal a cégösszevonással járó változásokat, a két elődszervezet tevékenységének lényegét, illetve az integrált szervezet előtt álló kihívásokat.

Dr. Bozsonyi Károly, a kft. ügyvezetője kiemelte: a szervezeti jellegű változások véget értek, a működés feltételei biztosítottak. A személyi állomány vonatkozásában mind a kimagasló szakmai színvonal, mind a megfelelő, megoldás-orientált szemlélet adott a magas színvonalú munkához. Ezekre nagy

szükség lesz a jövőben is, hiszen nehéz gazdasági körülmények között, egyre több feladatot kell elvégezni, méghozzá az alapító, egyben fenntartó honvédelmi tárca által megszokott és elvárt színvonalon.

– Szinte naptári pontossággal egyéves folyamat ért véget: tavaly január végén érkezett meg a honvédelmi minisztertől a két nonprofit kft. összevona-

sát, a térképészeti tevékenységek integrációját elrendelő utasítás – idézte fel a cégösszevonás lépéseit Bozsonyi Károly. – Két, egyenként tizenkét éves múlttal rendelkező nonprofit kft.-t integráltunk némi kapacitáscsökkentés mellett, racionalizálva a működést, megszüntetve a párhuzamosságokat. Így egy karcsúbb szervezet jött létre, de az in-



tegrált cég feladatrendszerében a két társaság korábbi tevékenységei megmaradtak, ezeket hatékonyabban, racionalizáltabb gazdálkodással kell folytatni.

Az új cégben kialakított két szakmai ágazatnak fontos szerep jut a tárca és a Magyar Honvédség napi feladat-végrehajtásában. A térképészeti ágazat bizonyos, törvény szerinti állami feladatait katonai térképészeti állomány hajtja végre. A kommunikációs ágazatnak számos, a napi működésen túlmutató elvárásnak kell eleget tennie: a minisztérium kommunikációs céljainak megvalósításában való közreműködés mellett ilyen például a KatonaSuli-program támogatása tankönyvekkel, különféle eszközökkel.

Bozsonyi Károly hozzátette: az ideiglenes egyik kiemelt feladata lesz az augusztusi kecskeméti repülőnap és haditechnikai bemutató előkészítése, illetve lebonyolítása, amelyben a kft. is közreműködik.

Draveczki-Ury Ádám  
Fotó: Galovtsik Gábor



## Együttműködnek

Együttműködési megállapodást írt alá az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság, illetve a „Honvéd” Közszolgálati Önkéntes Nyugdíjpénztár. A szerződés célja a pénztár taglétszámának növelése, a tagok magas színvonalú tájékoztatása, illetve az öngondoskodás ösztönzése. Póda Jenő, a nyugdíjpénztár ügyvezető igazgatója elmondta: a „Honvéd” nyugdíjpénztári tag-

ságnak számos előnye van, amelyeket most, a nyitást keretében már nemcsak a katonák, hanem a közszolgálatban dolgozó kormánytisztviselők, közalkalmazottak, az állami többségi tulajdonban lévő vállalatok alkalmazottai is élvezhetnek. Hozzátette: a magasabb taglétszám kisebb fajlagos költséggel jár együtt. A nagyobb kezelt vagyon biztonságot nyújt a pénzügyi piacon, tehát a pénztárnak és tagságának, illetve a befektetőnek egyaránt érdeke a nyitás.

Kovács Dániel; fotó: Tóth László



## FELELVÁSOK

A Honvéd Sportegyesületek Országos Szövetsége (Hososz) köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik 2011. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át a honvédelem érdekében tevékenykedő honvéd sportegyesületek részére ajánlották fel. A felajánlások felhasználására vonatkozó elszámolást 2013. május 31-ig a [www.hososz.hu](http://www.hososz.hu) honlapon is közzéteszük. Kérjük, személyi jövedelemadójuk 1%-át adományozzák továbbra is e sportegyesületek részére. Felajánlásokkal hozzájárulnak a közhasznú tevékenység cél szerinti működési költségeihez.

A Hososz közhasznú civil szervezet adószáma: 18837115-1-41

A Honvéd Aurora Sportegyesület közhasznú civil szervezet adószáma: 19726018-1-41.

A nehézsorsú, beteg, alacsony nyugdíjjal rendelkező bajtársak és segítségére szoruló katonacsalladók támogatása érdekében a **Bajtársainkért Alapítvány** kéri, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-át részére ajánlják fel. Az alapítvány karitatív tevékenységének folytatásához a pályázatok és egyéb lehetőségek csökkenésével szinte ez az egyedüli forrás.

Adószám és megnevezés: 18054891-1-42, Bajtársainkért Alapítvány.

A **Gábor Áron Tüzér Bajtársi Egyesület Alapítvány** (adószám: 19661782-1-41) kurtatóriumának megköszöni a részére 2012-ben felajánlott személyi jövedelemadó egy százalékát, melyet szociális segélyezésre használt fel.

A **Magyar Tartalékosok Szövetségét (Matasz)** 2001-ben a Honvédelmi Minisztérium felkérésére, országos önkéntes közhasznú szervezetként hozták létre azzal a céllal, hogy egységbe tömörítse a tartalékos katonákat, a honvédelem iránt érdeklődőket, megszerveze továbbképzésüket, képviselje érdekeiket itthon és a NATO tartalékos szervezetiben. Kérjük, adója 1%-ának felajánlásával támogassa szervezetünket.

Adószámunk: 18104965-1-42.

## KÖSZÖNET ÉS VASTAPS

A Honvédszakszervezet (Hosz) a Fővárosi Nagycirkuszba invitálta a katonák érdekvédelmi szervezetének tagságát, illetve hozzátartozóikat, összesen mintegy 2200 főt. A „cirkuszfoglalás” alkalmával Bazsik István és Szendrei Zoltán, a Hosz alelnökei köszöntötték a vendégeket, majd következtek a jobbnál jobb produkciók. Az egyiknek Sándor Zsolt dandártábornok is részesevé vált: a tatai dandár parancsnoka bátran állta a megpróbáltatásokat, melynek jutalma a közönség hatalmas tapsa volt.

Szita Róbert; fotó: Kiséri-Nagy Ferenc



## IN MEMORIAM

2012. december 13. és 2013. január 25. között elhunytak:

Szenes József ny. dandártábornok, a Magyar Honvédség halottja (64), Bácsi Károly ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (62), Bálint Konrád János ny. alezredes, a Magyar Honvédség halottja (73), Karancz István ny. alezredes, a Magyar Honvédség halottja (71), Ispánovits József ny. ezredes (88), Bertalan József ny. ezredes (82), Kurtán Sándor ny. ezredes (89), Kovács Tamás ny. mk. ezredes (82), Jurkó Gyula ny. alezredes (73), Ábel László ny. alezredes (59), Dobos András ny. alezredes (59), Hatternik György ny. alezredes (60), Kiss András ny. alezredes (85), Kocsis János ny. alezredes (80), Tóth János Béla ny. alezredes (82), Volszky Géza ny. alezredes (59), Bányai János Ferenc ny. alezredes (72), Bötki Károly ny. alezredes (57), Kmelő Miklós ny. alezredes (80), Rácz Fodor Béla ny. alezredes (70), Katona-Berényi István ny. alezredes (61), Sebők Imre ny. alezredes (69), Szabó Géza ny. alezredes (81), Zsemberi Károly Zoltán ny. alezredes (70), Horváth Ferenc ny. őrnagy (83), Balogh Sándor ny. őrnagy (60), Horváth József ny. őrnagy (82), Kovács József ny. őrnagy (86), Pusztai Pál ny. őrnagy (83), Szabó Sándor ny. őrnagy (81), Varga Ferenc ny. őrnagy (76), Varga Miklós ny. őrnagy (83), Csordás József ny. őrnagy (81), Nagy Károly ny. őrnagy (83), Benedek József ny. őrnagy (83), Boros Péter ny. őrnagy (82), Korb József ny. őrnagy (79), Vékony Sándor ny. őrnagy (47), Nádor János ny. százados (82), Pál Ferenc ny. százados (83), Luter Tibor ny. százados (50), Varga János ny. százados (82), Nagy Pál ny. főhadnagy (77), Gece István ny. hadnagy (56), Nagy József ny. főőrtörzsászlós (82), Darányi Sándor ny. főőrtörzsászlós (68), Füst István ny. törzsászlós (72), Nagyfejeő Tibor Ferenc ny. törzsászlós (70), Szilágyi István ny. törzsászlós (67), Moczó József ny. törzsászlós (81), Gál Tibor ny. törzsászlós (74), Kurucz József ny. törzsászlós (69), Varga István ny. törzsászlós (85), Danyi Erasmus ny. törzsászlós (68), Juhász János ny. törzsászlós (69), Kovanez László ny. törzsászlós (80), Török József ny. törzsászlós (74), Jutasi József ny. zászlós (68), Pataki György ny. főőrtörzsasztros (52), Dolezsán János Albert ny. főőrtörzsasztros (57), Nyikes József ny. főőrtörzsasztros (80), Rádi János ny. főőrtörzsasztros (50), Durucz Endréné ny. közalkalmazott (80), Kovács Györgyné ny. közalkalmazott (77), Pál Imréné ny. közalkalmazott (88), Susán Pálné ny. közalkalmazott (86), Fischl Jánosné ny. közalkalmazott (90), Klement Istvánné ny. közalkalmazott (76), Imre Lászlóné ny. közalkalmazott (76), Szilassy Endréné ny. közalkalmazott (90).

**EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.**



# JELENTKEZZ TARTALÉKOS KATONÁNAK!

Ha szereted a kihívásokat,  
az embert próbáló feladatokat,  
akkor közöttünk a helyed!

A tartalékos rendszer nyitott,  
bárki jelentkezhet,  
akí elkötelezett a honvédség iránt,  
akí képes és kész tenni a honvédelem ügyéért.



## „A HONVÉDSÉG KAPUJA”

### FELTÉTELEK:

- magyar állampolgárság
- magyarországi lakóhely
- minimum általános iskolai végzettség
- betöltött 18. életév
- büntetlen előélet
- egészségügyi, pszichikai és fizikai alkalmassági vizsgálaton való megfelelés

### AMIT VÁRUNK:

- katonai kiképzés (az első évben legfeljebb 25 nap, ezt követően évente legfeljebb 15 nap)
- tényleges szolgálat (3 év alatt legfeljebb 6 hónap, mely az érintett beleegyezésével meghosszabbítható)
- rendelkezésre állás

### AMIT KÍNÁLUNK:

- érdekes, embert próbáló feladatok
- a kiképzés és a tényleges szolgálat ideje alatt illetmény (szolgálati járandóságban részesülő részére szja-kedvezmény)
- hadiruházat
- természetbeni étkezési ellátás
- utazási költségtérítés
- honvédségi szociális és egészségügyi ellátó rendszer igénybevétele
- rendelkezésre állási díj évente
- munkáltatói kompenzáció

**NE FELEDD: MUNKA ÉS ISKOLA MELLETT IS LEHETSZ  
ÖNKÉNTES MŰVELETI TARTALÉKOS KATONA!**

## KERÜLJ A LEGJOBBAK KÖZÉ!

